

PËRJETONI BUKURINË E NAMAZIT

“Ëmbëlsia e jetës së kësaj bote qëndron në përmendjen e Allahut, subhanehu ue teala, ndërsa ëmbëlsia e jetës së botës tjetër qëndron në shikimin e Fytyrës së Tij!”

Mishary al-Kharaz

THIRRJA

Shkup, 2019

Titulli: Përjetoni bukurinë e namazit

Autor: Mishary al-Kharaz

Përkthyes: Shentur Zumberi

Lektore: Valdete Përvetica

Redaktor

fetar: Florim Islami

Redaktor

teknik: Fatmir Idrizi

Botues: Sh.q. “Thirrja”,
Rr. Emin Duraku 2-1/2 1000 Shkup,
R. Maqedonisë

Mob: 071 655 163

thirrja@live.com

www.thirrja.mk

Shtypi: Shtypshkronja “Aj-Graf MATBAA”

Tel. +389 (0) 2 3116760

e-mail:grafikss@hotmail.com

DUA PËR KËRKIMIN E DASHURISË SË ALLAHUT

“O Allah! Kërkoj dashurinë Tënde, dashurinë e atyre që të duan Ty dhe dashurinë e të gjitha veprave që më sjellin më afër dashurisë Sate!

Bëje dashurinë për Ty më të dashur për mua se vetja ime, familja ime dhe uji i ftohtë!”

“O Allah, më furnizo me dashurinë Tënde dhe me dashurinë e atyre të cilët do të më sjellin dobi drejt Teje!”

BISMILAHİ RRAHMANİ RRAHİM

A e keni ndier ndonjëherë edhe ju se namazi ynë nuk e ka ndikimin e duhur te ne dhe jeta jonë?! A keni menduar ndonjëherë se ndoshta kjo ndodh për shkak se nuk ia kushtojmë kujdesin e duhur?!

Kam vërejtur se e kemi humbur (ose nuk e kemi mësuar fare) atë mundësi-aftësi për t'u "lidhur" në namaz, në mënyrë që ai ta ketë ndikimin e duhur te ne.

Analizoni shembujt e mëposhtëm të atyre që jetuan para nesh:

1) Në një rast, myslimanët, të kryesuar nga Muhamedi, salAllahu alejhi ue selem, morën rrugën për në luftë. Gjatë udhëtimit, i Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, urdhëroi dy sahabë, njërin prej ensarëve e tjetrin prej muhaxhirëve, të qëndronin si rojë për të tjerët. Gjatë rojës, muhaxhiri vendosi të pushonte pak, ndërsa ensari zgjodhi që gjatë kësaj kohe ta falte namazin. Ndërkohë erdhi një pabesimtar në afërsi të tyre dhe gjuajti një shigjetë, e cila e goditi ensarin në gjoks. Ensari e nxori *shigjetën* me dorë dhe e vazhdoi namazin. Pabesimtari përsëri gjuajti me

shigjetë dhe ensari përsëri e nxori atë dhe e vazhdoi namazin. U gjuajt edhe shigjeta e tretë, mirëpo kësaj radhe ensari nuk mundi të qëndronte në këmbë dhe ra në ruku e pastaj në sexhde i përgjakur. Agresori iku pasi vërejti se u zgjua muhaxhiri, i cili nxitoi ta ndihmonte vëllanë e tij dhe tha: “SubhanAllah! Pse nuk më lajmërove që nga shigjeta e parë?” Ensari ia ktheu: “Isha duke recituar një sure të bukur dhe nuk desha ta ndërprisja leximin e saj.”

2) Në një rast, Imam Buhariu u kafshua 17 herë nga një akrep duke qenë në namaz. Pasi e mbaroi namazin, ai ndjeu dhimbjet nga kafshimi dhe pyeste të tjerët se çfarë i kishte ndodhur, duke mos e ditur se e kishte kafshuar akrepi.

3) Ibn Zubejri qëndroi drejt dhe i vendosur në namazin e tij, përderisa katapultat gjuanin në vendin ku ai e falte namazin.

4) Thuhet se kur Aliu, radiAllahu anhu, merrte abdes për ta falur namazin, zverdhej dhe dridhej si në ankth, ngase mendonte për veten e tij se si do të dilte para Zotit në namaz.

5) Një sahabiu tjetër duhej t'i amputohej këmba. Ai kërkoi që amputimi i këmbës t'i bëhej gjatë namazit .

6) Një mur i tërë u shemb në xhami, përderisa një sahabi falej në të, mirëpo ai ishte i thelluar në namaz dhe nuk e vërejti shembjen e murit, derisa ai e përfundoi namazin.

Si e arritën ata këtë shkallë të kënaqësisë dhe të qetësisë së brendshme, për të cilën namazi është i dedikuar?! A është e mundur që edhe ne ta arrijmë këtë nivel të kënaqësisë?! Si mund ta bëjmë namazin më me përkushtim edhe ne?!

Kjo është ajo të cilën shpresojmë ta mësojmë.

BOTËKUPTIMI ËSHTË ÇELËSI

Tani, para çdo ndryshimi që të ndodhemi në jetë, ndihet nevoja për ta rishqyrtuar botëkuptimin tonë për namazin.

Pyete veten: Pse falem?! A është kjo vetëm për shkak se unë duhet të falem?! A është namazi vetëm një detyrë e përditshme e cila duhet të kryhet shpejt?! Apo ndoshta falim namaz vetëm nga shkakku se edhe të tjerët falen?!

Koha është për të bërë një ndryshim.

Ne duhet të fillojmë faljen e namazit nga dashuria e sinqertë për Allahun. Fale namazin nga dëshira e madhe që të jesh me Atë që e do! Falu për qetësinë dhe rehatinë që vjen nga të qenët me atë që e do!

Janë tri arsye që të bëjnë ta duash dikë:

1. Për shkak se dikush është i bukur;
2. Për shkak se dikush gjithmonë sillet mirë me ju dhe
3. Për shkak se dikush ju ka bërë shumë të mira.

Tani, mendo për Allahun. Ai është mbi të gjitha arsyet e lartpërmendura, është më shumë, apo jo? A nuk e meriton Ai më së shumti dashurinë tonë mbi çdo kënd dhe çdo gjë tjetër?! Dashuria e vërtetë ndaj Allahut, subhanehu ue teala, është shijim i dashurisë më të madhe që ekziston! Ky është shijimi i vërtetë i bukurisë së besimit.

Sa i përket bukurisë së Allahut, shiko përreth në çdo krijesë të bukur, qoftë ajo bukuri e brendshme apo e jashtme. Kjo bukuri e krijesave nuk është tjetër veçse një aluzion i vogël për bukurinë e përsosur të Tij. Nëse çdo njeri do të mendojë për bukurinë e Jusufit, alejhi selam, dhe kjo bukuri e përgjithshme të kombinohej me bukurinë e gjithçkaje që na rrethon, e gjithë kjo në krahasim me bukurinë e Allahut, do të ishte si drita e një qiriu të dobët në krahasim me dritën e diellit! Bukuria e Allahut është unike, sepse ajo është e shoqëruar me lavdi të përjetshme! Paramendo... Ai drejton Fytyrën e Tij – më të bukurën, të Lavdishmen drejt teje përderisa ti qëndron në namaz!

Bukuria e Allahut është aq e madhe, saqë nuk mund ta shohim Atë në këtë botë, sepse po që se Ai do të na e shfaqte Lavdinë e Tij para nesh, atëherë do të digjej çdo gjë që ekziston! Përkujtojeni se çfarë i

ndodhi Musait, alejhi selam, kur ai në një rast kërkoi nga Allahu që ta shohë Atë. Allahu, subhanehu ue teala, i tha: “Nuk ke mundësi të më shohësh Mua. Shiko në malin përballë, nëse mali qëndron i palëkundur në vend, atëherë do të jesh në gjendje të më shohësh Mua.”

Pastaj, Allahu një pjesë të dritës së Tij ia paraqiti malit, dhe mali u shkatërrua i tëri! Musai, alejhi selam, para kësaj pamjeje u rrëzua dhe i ra të fikët (shih fq. 7-143).

Kjo gjë i ndodhi Musait, alejhi selam, kur pa vetëm shkatërrimin e malit nga bukuria e Allahut, subhanehu ue teala. Pra, imagjinoni nëse ky do të ishte një shikim i drejtpërdrejtë.

Nga mirësitë dhe dhuntitë e Allahut ndaj nesh, ndalu, mbylli sytë për një çast të vetëm dhe mendo sa vlerë kanë vetëm sytë e tu. Në qoftë se do të mundoheshim t'i numëronim dhuntitë e Allahut mbi ne, nuk do të mund ta bënim një gjë të tillë. Ndodh që ndonjëherë të hidhërohemi nëse nuk na është dhënë ndonjë dhunti. A nuk na bëhet e qartë më vonë se mosplotësimi i asaj dhuntie doli gjë e mirë për ne?! Kuptimi i arsyes për mosplotësimin e dhuntisë së caktuar ishte dhunti në vete. Sepse tek Allahu nuk ndodh diçka, që ajo të mos jetë e mirë dhe e dobishme.

Imagjinoni kur ne, me vetëdije apo pa vetëdije, bëjmë mëkate ndaj Allahut! Këtë e bëjmë duke përdorur dhuntitë dhe begatitë e shumta të dhuruara nga ana e Allahut. Por, nga dashuria dhe mëshira e Tij ndaj nesh, Ai vazhdon të na mbrojë dhe të kujdeset për ne edhe në qoftë se ne jemi të pakujdesshëm. Nuk do të gjeni ndonjë më të mirë, më të mëshirshëm, nuk do të gjeni ndonjë më dhurues se Ai. Gjithashtu, nuk do të gjeni ndonjë që e meriton më shumë dashurinë tuaj.

Mbani në mend këtë: Ëmbëlsia e kësaj bote qëndron në përmendjen e Tij, ndërsa ëmbëlsia e jetës tjetër qëndron në shikimin e Tij.

Herën e ardhshme kur të hyni në namaz, hyni për shkak të dashurisë që keni ndaj Tij, hyni për shkak se ju mungon Ai dhe dëshira që të qëndroni me Të.

A i ndieni rrahjet e zemrës?! Kjo është rruga e shijimit të qetësisë së brendshme dhe e vetë rehatisë në namaz.

RRETH FJALËVE “ALLAHU EKBER”

Çfarë ndodh, në të vërtetë, kur themi “Allahu Ekber”?

Para se të flasim se çfarë ndodh kur e themi fjalën *Allahu Ekber*, a e kemi pyetur veten ndonjëherë se vallë, pse ne e fillojmë namazin me fjalët *Allahu Ekber*? Pse nuk e fillojmë, p.sh., me fjalën *SubhanAllah*? *Allahu Ekber* është thënia kyçe, sepse me të ne pohojmë, se Allahu, para të cilit qëndrojmë në namaz, është më i madh se çdo gjë tjetër që mund të na preokupojë në atë moment. Ai është më i madh dhe më i rëndësishëm se puna jonë, se biznesi ynë, se gjumi ynë, se veturat tona, se familja dhe fëmijët tanë, gjegjësisht është më i madh se të gjitha problemet që na preokupojnë. Pastaj, pse ne i ngremë duart me këto fjalë? Ne i ngremë duart tona për t'i lënë pas nesh të gjitha gjërat e lartpërmendura. Ne i ngremë duart tona në shenjë dorëzimi të plotë para Allahut. Kur njeriu ngrihet për t'u falur para Allahut, Ai urdhëron “Hiqni perdet (mbulesat) ndërmjet meje dhe robit tim”! Që nga çasti i parë pasi të thoni *Allahu Ekber*, Allahu vendos Fytyrën e tij të Bukur e të Lavdishme përballë fytyrës tuaj, i gatshëm dhe i angazhuar me ju. Ai nuk e largon Fytyrën e Tij prej jush, përderisa ju nuk e

largoni tuajën - e kjo ndodh në dy raste: kur ju e ktheni shikimin (kokën) tuaj dhe kur zemra juaj angazhohet me çështjet e kësaj bote. Nëse të ndodhë kjo, Ai të pyet: “A ke diçka më të rëndësishme se Unë” dhe urdhëron të lëshohen perdet ashtu siç kanë qenë.

Kur të thuash *Allahu Ekber*, imagjino sikur je para kamerave dhe butoni i kuq “drejtpërdrejt” është ndezur. Por, këtu nuk të shohin njerëzit e rëndomtë, këtu të sheh vetëm Mbreti i gjithësisë (Allahu). Në duart e Tij është çdo gjë që jeni ju dhe çdo gjë që do të jeni ndonjëherë. Në duart e Tij është i tërë universi, që funksionon në mënyrë të përosur. Asgjë, qoftë e vogël apo e madhe, nuk mund të ikën jashtë kontrollit të Tij. Si do të qëndroni para Tij? Përjetoni këto çaste me zemër!

Pasi të themi *Allahu Ekber*, vazhdojmë me recitim të Kuranit; çdo mëkat i bërë nga ne fillon të ngrihet... derisa të arrijë kokën dhe supet tona. Pastaj, pas çdo rukuje dhe sexhdje, këto mëkate bien dhe largohen prej nesh të shpërndara e të zhdukura! (Arsye më tepër për qëndrim më të gjatë në këto pozita me përrulje para Zotit tonë).

Me fjalët *Allahu Ekber*, gjërat që na ishin të lejuara t'i veprojmë vetëm pak çaste më herët, papritmas na bëhen të ndaluara, si p.sh.: ushqimet,

pijet, lëvizjet e panevojshme etj. Çfarë ndodhi? Çfarë ndryshimi është ky? E pra, këto veprime nuk i kanë hije Takimit të kësaj natyre, pasi robi i është përgjigjur thirrjes dhe tani qëndron me përulje para Zotit të tij. Përqendrohu! A ende të ikën mendja gjatë namazit? Prandaj ne i përsërisim këto fjalë të mëdha *Allahu Ekber*, pothuajse gjatë çdo lëvizjeje në namaz. Është një përkujtues, një rast i ri për përqendrim.

PËRSHËNDETE MBRETIN DHE LARGOJE BEZDINË

Tani ju zyrtarisht keni hyrë në namaz me thënien *Allahu Ekber*. E ulni shikimin tuaj në vendin e sexhdes dhe vendosni dorën e djathtë mbi të majtën në gjoks afër zemrës. Pse? Imagjinoni sikur keni hyrë në një pallat mbretëror dhe bëni pjesë në një grup njerëzish që qëndrojnë në distancë. Disa prej grupit e përqendrojnë shikimin e tyre te ju, të armatosur, me guxim e të qetë. Grupi tjetër qëndrojnë me shikimin e tyre në tokë dhe duart e kapura (të shtrënguara) para tyre.

Vetëm nga mënyra e qëndrimit të tyre, ju lehtë do t'i dalloni anëtarët e familjes mbretërore nga shërbëtorët, apo jo? Nuk na ka hije neve, si robër, të qëndrojmë ndryshe veçse të përulur kur takohemi me Zotin tonë. Kjo është modesti kur ne të kujtojmë se kush jemi ne para Lartmadhërisë së Tij.

Por, le të përkujtohem se përulësia për hir të Allahut është përulje dinjitoze, sepse, në thelb, ajo na çliron ne nga përulësia e tepruar ndaj ndonjë shoku. Ashtu siç ka thënë i Dërguari, salAllahu alejhi ue selem: “Ai i cili e ul veten e tij para Allahut, Allahu e ngre atë.”

Tani është koha e duhur për të përshëndetur Mbretin:

“Lavdia të përket vetëm Ty, o Allah! Falënderimet të perkasin vetëm ty! Emrat e Tu janë të bekuar. Madhështia jote është e paarritshme? Askush tjetër dhe asgjë tjetër nuk meriton të adhurohet përveç Teje.”

Ka shumë dua hyrëse për të recituar që na i ka mësuar i Dërguari i Allahut. Secila prej tyre e shton një aspekt të veçantë në namazin tonë. Leximi i lutjeve të ndryshme për çdo namaz na e shton përqendrimin tonë gjatë këtyre momenteve të shenjta.

DËBIMI I FURACAKUT - TË BEZDISSHMIT

Derisa po qëndron para Allahut, gjatë këtyre momenteve të shenjta, madhështore, askush nuk është më xheloz ndaj teje sesa shejtani i mallkuar. Misioni (detyra) i tij është vjedhja e çdo momenti kënaqësie që mund ta kesh me Krijuesin tënd në namaz, si dhe vjedhja e shpërblimeve të namazit. Kështu, ai dëshiron që ta mbrosh namazin me vetëm 1/3, 1/9 apo 1/10 e namazit të pranuar, ndërsa ne e dimë se vetëm pjesët e namazit, në të cilat je i vëmendshëm me plotë koncentrim, pranohen nga Allahu, subhanehu ue teala. (Do të vijë një njeri Ditën e Gjykimit me mbi 90 vjet jetë me namaz, por për fat të keq të tij, do të shpërblehet vetëm për 5 apo 6 vjet namaz).

Lëvizjet e panevojshme e të tepërta në namaz i kemi nga shejtani. A nuk e keni vënë re se çdo brengë, çështje apo problem që kemi në dynja na kujtohet kur jemi në namaz? Apo, gjërat që i kemi humbur me ditë apo muaj të tërë na kujtohet vendi i tyre mu gjatë namazit?! Madje, edhe disenji i qilimit ku e falim namazin, na e humbi mendjen?! Çfarë duhet të bëjmë

në këto lloje rastesh? Luftoje atë dhe koncentrohu në namaz!

Cila është zgjidhja për këtë dobësi tonën?

Kërkimi i ndihmës nga Allahu i Madhërishëm, nga të këqijat e krijesave të Tij. Në emrat e tij ka begati dhe në Ta gjendet mbrojtja e plotë nga të këqijat. Andaj, para se të vazhdojmë në namaz më tej, ne kërkojmë mbrojtje nga Allahu me besim të plotë:

“KËRKOJMË MBROJTJE TEK ALLAHU NGA DJALLI I MALLKUAR”

Përrjetoje fuqinë e saj duke e thënë atë!

ESENCA DHE ZEMRA E NAMAZIT

Zakonisht, kur vinte koha e namazit, i Dërguari i Allahut i thoshte Bilalit (detyra e të cilit ishte thirrja e ezanit): “Na qetëso me të, o Bilal!” Me fjalë të tjera, thirre ezanin, o Bilal, dhe na e lehtëso barrën që e kemi nga brengat e dynjasë. Kur Pejgamberi, salAllahu alejhi ue selem, brengosej për diçka apo kishte ndonjë vështirësi në ndonjë çështje, ai i kthehej namazit. Pas gjithë kësaj, a nuk ka thënë Allahu, subhanehu ue teala:

“Dhe kërkoni ndihmë me durim dhe namaz.”
(Bekare: 45)

Çdo popull ka metodën e vet të kërkimit të qetësisë, të pushimit dhe të rehatisë. Disa mundohen me muzikë, disa me ushtrime të ndryshme, si p.sh.: joga e disa të tjerë, fatkeqësisht me alkool. Për myslimanët, qetësia dhe rehatia arrihen vetëm përmes namazit. Ne strehohemi te burimi i zgjidhjeve dhe te burimi i qetësisë, te i Dashuri ynë Allahu, subhanehu ue teala.

Tani, pas kërkimit të mbrojtjes nga djalli i mallkuar dhe mbylljes së rrugëve të tij të dekoncentrimit, jemi gati të hyjmë në pjesën më të shenjtë të namazit, esencën e namazit... suren *Fatiha!*

Kjo është surja më e madhe dhe më e lartë e Kuranit. Është segment i namazit, pa të cilin nuk mund të falesh dhe pa të cilin nuk pranohet namazi. Pjesë e namazit ku Allahu na përgjigjet pas çdo ajeti të lexuar nga ne! Si ka mundësi të mos jemi të koncentruar në këtë pjesë të namazit?!

Mirëpo, para se të vazhdojmë, t'ia përkujtojmë vetes se çfarë na solli në këtë qëndrim para Allahut, subhanehu ue teala! Po, ajo që na solli në këtë pozitë është dashuria e pafund dhe dëshira e madhe për t'u takuar me Allahun, subhanehu ue teala. Kur takohet i dashuri me të dashurin, cila është fjala e parë që do ta thotë? A nuk është tingulli i ëmbël i emrit të të dashurit?! Mirëpo, në namaz nuk bëhet fjalë për emër të rëndomtë. Ky është emër që bekon çdo gjë që ka rreth tij. Krijuesi, me këtë Emër, na i largon të këqijat, dëmet dhe vuajtjet tona. Me të fillojmë dhe me të mbarojmë, me Të shijojmë ëmbëlsinë e kësaj jete dhe të jetës tjetër...

BISMILAHİ-RRAHMANİ-RRAHİM (Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit). Ndieje qetësimin e zemrës me daljen e fjalëve nga buzët tua.

“Atij i takojnë emrat më të bukur.”

(Hashr: 59)

Kur ti e do dikë, e ndien se sa është i mirë dhe i përsosur ai, apo jo? Askush nuk e meriton këtë më shumë se Allahu, sepse vetëm Ai është më i Miri, i Përsosuri. “ELHAMDULILAH RRABIL ALEMIN!”

“Falënderimi i takon vetëm Allahut, Zotit të botëve!” (Fatiha: 1-2)

Me falënderimin ndaj Tij, ne e vërtetojmë përsosmërinë e pamohueshme të Tij. I Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, na tregon: *Le të na mbushet zemra me mirënjohje gjatë shqiptimit të saj. Ai na begaton aq shumë ne për çdo ditë. Mbajeni në mend se kur ne falënderojmë dikë në këtë botë, në të vërtetë, e kemi falënderuar Allahun. Ai është burimi i vetëm dhe final. Të thellohemi pak më tepër, kur ne themi *Elhamdulillah*, ne e falënderojmë Allahun që na ka begatuar me mundësinë e falënderimit të Tij. Sepse, edhe kjo aftësi jona është prej Tij. Pra, në të vërtetë, Allahu krijon falënderim për Veten e Tij përmes nesh (edhe pse nuk ka nevojë). I Lavdëruar qoftë Ai! Ndieje varësinë dhe nevojën për Të, përjetoje gjithashtu efektin shërues të dhuntisë së përmendjes dhe falënderimit të Tij!*

UDHËTIM JASHTË KUFIJVE TANË

Pra, me “Elhamdulillah-falënderim”, ne kemi pohuar përsosmërinë e Tij dhe e kemi falënderuar për atë që jemi myslimanë dhe atë që është Ai (Zot). Tani, sikur secilit prej nesh t’i ofrohej bota jonë në një gjeth bime të vockël dhe pas kësaj ta largojmë zoom-in për 10 fuqi... derisa t’i shohim planetët e tjerë, yjet dhe galaktikat e tjera dhe çdo gjë që e rrethon planetin tonë, në gjethin e bimës afroje zoom-in për 10 fuqi, derisa të arrish te vetja duke qëndruar para Allahut, subhanehu ue teala, në namaz. Gjatë meditimit të këtij imazhi, së pari fillo të mendosh rreth sistemeve fiziologjike brenda trupit tënd dhe qarkullimit të tyre perfekt për mirëmbajtjen tënde (sistemi i qarkullimit të gjakut, sistemi imunitar, sistemi nervor, hormonet, rrahjet e zemrës, frymëmarrja, qelizat e lëkurës, neuronet, qelizat e mëlçisë, shpretka, veshkat etj.

Pastaj mendo për atë që të rrethon. Mrekullitë e botës bimore, bota shtazore, oqeanet, bota e insekteve, bota e mikrobeve. Vazhdo edhe më gjerë: Mrekullia e precizitetit të planetëve dhe Diellit, galaktika jonë. Vazhdo edhe më tej me plejadën e yjeve, mjegullnajat, galaktikat e tjera. Pastaj, mos ta harrojmë edhe botën e padukshme, apo botën e

fshehtë, botën e xhindeve, botën e engjëjve dhe çdo gjë tjetër që ne nuk e shohim.

Ky nuk është fundi i vërtetë, por është fundi i diturisë sonë të kufizuar e me këtë e kthejmë zoom-in në vendin tonë ku falemi. Si mendoni, a thua jeni vetëm një pikë e vogël në krijimin e Allahut! Nuk jeni as pikë..... në të vërtetë ti, as që vërehesh në universin madhështor e të mrekullueshëm të Allahut! Imagjino e tërë kjo që thamë është vetëm qielli ynë.

Kurani na rrëfen, se ka edhe 6 qiej të tjerë dhe Allahu është mbi të gjithë këta. Ai është Një, i Vetmi, dirigjues i përsosur i funksionimit të të gjithë kësaj që e përmendëm.

Si ndihesh tani para Allahut, duke e falënderuar dhe duke biseduar në Të? Si ndihesh kur Ai pas çdo ajeti (të *Fatihasë*) të recituar, të përgjigjet? A ka ngelur diçka brenda teje që mund t'i kundërshtojë urdhrat e Tij? A mund ta shohësh veten tënde duke mëkatuar para kësaj Madhështie dhe Fuqie? Para të Plotfuqishmit dhe të Pavarurit? E çfarë thoni për mëkatin drejt kësaj dashurie? Çfarë dashurie duhet të ketë Allahu për ne, duke e pasur parasysh se sa jemi të dobët, të parëndësishëm kundrejt krijesave të tjera të Allahut, për ta merituar këtë trajtim përkëdhelës në namaz?

Para së gjithash, Ai na ka begatuar me aftësinë e përgjigjes së thirrjes për namaz dhe qëndrimin para Tij. Ky është një privilegj që nuk krahasohet me asgjë. Si mund të mos e japim maksimumin tonë në namaz? A ka mundësi ndonjëherë t'ia kthejmë shpinën namazit, duke e ditur se jemi duke e humbur këtë privilegj?

Profeti, salAllahu alejhi ue selem, u mundua të na ndihmojë, në kuptimin e Madhështisë para së cilës jemi duke qëndruar... Ai, salAllahu alejhi ue selem, thotë: “*Kursija* (vendqëndrimi i këmbëve të Allahut) përfshin qiejt e tokën. Qiejt dhe toka në krahasim me Kursinë janë sikur unaza e vogël në shkretëtirë, dhe Kursija në krahasim me Arshin e Allahut është sikur unaza në shkretëtirë.”

Namazin e ardhshëm, shihe veten tënde në krahasim me këto krijesa dhe do ta përjetosh kuptimin e vërtetë të “Rabil-Aleminit” (Zoti i botëve).

SEKRETET E TJERA TË FATIHASË

A keni menduar ndonjëherë se pse kjo (Er-Rahmani-Rrahim - Të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit) vjen para (Maliki-jaumidin - Sunduesit të Ditës së Gjykimit) në Fatiha?

Imagjinoje këtë skenë:

Ti ke qëlluar në vend të ngjarjes së ndonjë krimi në të cilin po bëhen hetime. Fillon procesi i gjykimit, ndërsa ti, edhe pse je i pafajshëm, gjykatësi të merr në pyetje.

Ai fillon me pyetjet në dy mënyra. Ai së pari të bombardon me pyetje të shpeshta, të njëpasnjëshme (*çfarë ishe duke bërë në vendin e ngjarjes?, Pse ishe aty?, Kur arrite aty?, A ke parë diçka?* etj.) Pyetjet vazhdojnë derisa të të lodhin dhe të të lëshojnë nervat dhe të të humbë koncentrimi, që pas kësaj, gjykatësi të të “qetësojë” me fjalët: *Ne e dimë se ti je i pafajshëm, mirëpo puna na i kërkon që të mbledhim sa ma shumë informata.* Ose mënyra e dytë të thotë që nga fillimi: *Ne e dimë që ju jeni të pafajshëm, por do t’u jemi mirënjohës për çdo informatë tuajën që mund të na ndihmojë.* Në rastin e dytë ju do të ishit shumë më të qetë apo jo? Pra, çfarë lidhje

ka “Er-Rahmani-Rrahim” me “Maliki-jaumidinë” dhe pse është para kësaj të fundit. Kjo është kështu si përkujtim për ne, sepse Ai është Er-Rrahim, Gjykuesi që do të na gjykojë në Ditën e Gjykimit.

Këta dy emra duhet të ngjallin te ne ndjenjën e lehtësimit, qetësisimit dhe të sigurimit në namaz, kur të na kujtohet qëndrimi ynë para Allahut në atë ditë të frikshme - Ditën e Gjykimit.

“Er-Rahmani-Rrahim” dëshmon se sovraniteti, pavarësia e Allahut, subhanehu ue teala, ka të bëjë me mëshirën e përgjithshme (kaplon gjithçka) e me zemërimin e Tij. Në këtë botë – Ai është i Mëshirshëm për çdonjërin, për besimtarin dhe jobesimtarin, për të drejtin dhe mëkatarin, Ai i ushqen, i vesh, i mbath, i shëron dhe i furnizon që të gjithë. Ai nuk është i shpejtë në dënim, përkundrazi u jep kohë të mjaftueshme njerëzve për pendim, me qëllim që t’i kthehen Atij.

Mirësia e Allahut manifestohet edhe nëpërmjet dhënies (begatisë) edhe përmes privimit nga begatitë për njerëzit. Kur Ai na e ndalon ndonjë gjë (begati), kjo është për shkak të ndonjë dobie tjetër, të cilën nuk e dimë, e kjo në të vërtetë është dhënie, por ne nuk e kuptojmë.

“A nuk e di ai që krijoi...” (Mulk: 14) po ashtu, Allahu thotë: **“...Ka mundësi ta urreni ndonjë gjë, por ajo është e mirë për ju dhe ka mundësi të duani ndonjë gjë, e ajo të jetë e dëmshme për ju, Allahu e di e ju nuk dini.” (Bekare: 216)**

Kur ne themi “Er-Rahman” kjo formë e mëshirës në gjuhën arabe ka domethënie e mëshirës së përgjithshme – gjithëpërfshirëse, si “ghadben & ghadib” (zemërim) ose “ xhu’an & xha’i ” (i uritur). Forma e parë e këtyre fjalëve është forma e plotë, e skajshme e zemërimit dhe urisë. Nga kjo kuptojmë se Mëshira e Allahut e veçantë për Të, nuk ka askush këso lloj mëshire - mëshirë të plotë gjithëpërfshirëse!

Në fakt, Er-Rahman është emri më gjithëpërfshirës nga emrat e Allahut. Sa për përkujtim, emrin që e zgjodhi Allahu të qëndrojë, afër Arshit të Tij, është “Er-Rahman”: **“ER-RAHMANI qëndron mbi arsh...” (Taha: 5)**

Emri më gjithëpërfshirës i Tij në Kuran, përmendet bashkë me krijesën më gjithëpërfshirëse të Tij - Arshin e Tij.

Ky emër i takon vetëm Atij, nuk do të gjesh njeri në sipërfaqen e tokës me emrin Er-Rahman, por në vend të këtij do të hasësh në ABDURRAHMAN (Rob i Rrahmanit), gjithashtu nuk do të gjesh njeri me

emrin Allah, përveç Allahut Fuqiplotë. Këta dy emra janë të përveçëm për Allahun dhe për askënd tjetër. Ndërsa Er-Rahim d.m.th. Ai i cili e ndan mëshirën e Tij te krijesat e veta. Do ta takosh këtë emër në Kuran, kur Allahu flet për mëshirën e Tij, për besimtarin në veçanti. Na mjafton të dimë se mëshira e Allahut, subhanehu ue teala, është shumë më e madhe se mëshira e nënave tona ndaj nesh. Pra, “Elhamdulillah” për këtë begati të Allahut ndaj nesh. Përjetoni lehtësimin në zemrën tuaj me “Er-Rahmani-Rrahim”.

NJË TRONDITJE APO DRIDHJE E VOGËL

“MALIKI-JAUMIDIN – SUNDUESI I DITËS SË GJYKIMIT”

Pse Allahu e zgjodhi fjalën Malik (Sunduesi, Zoti, Supremi)? Kjo është kështu ngase çdo autoritet ose fuqi e kufizuar, që u është dhuruar krijesave në këtë jetë, atë ditë do të neutralizohen plotësisht! E gjithë fuqia dhe dominimi do t'i takojë Mbretit të vërtetë. Në fakt, asnjërit nuk do t'i lejohet të thotë asnjë fjalë të vetme apo të ndërmjetësojë për dikë derisa t'i japë leje Allahu, subhanehu ue teala. Ka dy lloj shqiptimesh për këtë fjalë: Maaliki (për nga zotërimi) dhe Meliki (për nga sovraniteti - pavarësia). Dy domethënie që tregojnë kontrollin absolut dhe autoritetin e vetëm të Allahut në atë ditë të tmerrshme:

“Atë ditë, kur ta përjetoni atë, secila gjidhënëse braktis atë që ka për gjiri dhe secila shtatëzënë e hedh para kohe barrën e vet, ndërsa njerëzit duken të dehur, po ata nuk janë të dehur, por dënimi i Allahut është i ashpër.” (Haxh: 2)

“Atë ditë njeriu ikën prej vëllait të vet, prej nënës dhe prej babait të vet, prej gruas dhe prej fëmijëve të vet.” (Abese: 34-36)

Atë ditë qielli do të palohet si **“palimi i fletëve në libër” (Enbija: 104)**, në **“Dorën e tij të djathtë (Zumer: 67)**. Allahu, subhanehu ue teala, pas kësaj pyet se kush ka mbetur gjallë, derisa ua merr shpirtin edhe engjëjve të mëdhenj dhe nuk ngel asnjë gjallesë në gjithësi. Pastaj Allahu pyet: **“I kujt është pushteti sot?”** S’ka përgjigje. Tri herë bëhet kjo pyetje. Përgjigjja? Heshtje absolute. Në fund përgjigjet Allahu, subhanehu ue teala: **“I All-llahut, i Atij që është Një, i Fuqiplotit ” (Gafir: 16)**

Pastaj **“...pastaj i fryhet surit herën e dytë, kur qe, të gjithë ata të ngritur e presin (urdhrin e Zotit). (Zumer: 68)** dhe **“Toka është ndriçuar me dritën e Zotit të vet.” (Zumer: 69)** dhe **“Dhe kur të vijë Zoti yt dhe engjëjt qëndrojnë radhë-radhë!” (Fexhr: 22)**

Dielli afrohet mbi koka, në një ditë, që do të zgjatë sa 50 mijë vjet! Si mund të shpëtojme nga trishtimi i asaj dite? Përgjigjja vijon:

Në ndërkohë, le të themi **“Maliki-jeumidin 2”** duke përfytyruar një skenë të tillë. Kur ta thuash këtë, pauzo, për një moment. Këto fjalë nuk duhet të hasin në vesh të shurdhër dhe zemër të mbyllur, sepse

zemra e besimtarit vazhdimisht qëndron ndërmjet frikës dhe shpresës. Shpresë për mëshirën e Allahut dhe frikë nga dënimi dhe pakënaqësia e Tij.

ÇELËSI I SHPËTIMIT

“VETËM TY TË ADHUROJMË DHE VETËM PREJ TEJE NDIHMË KËRKOJMË”

Po të kishim ndarë kohë për të meditaruar rreth “Maliki-jeumidin” do të shihnim se bëhet fjalë për një ajet tronditës. Shumica kur ngrihen për namaz, nuk u kushtojnë fare rëndësi fjalëve që i thonë. Këto fjalë pothuajse asnjëherë nuk i prekin në zemër, kështu nuk janë të vetëdijshëm për fjalët të cilat thjesht vetëm i kanë memorizuar. **“A nuk e studiojnë me vëmendje Kuranin?” (Muhamed: 24).** Është thënë se ata që janë më modestë dhe me zemra më të buta në namaz janë sikur peshqit në ujë, ndërsa ata të cilët nuk janë... janë si zogu në kafaz. Pra, çfarë do të na shpëtojë nga tmerri i asaj dite? Përgjigja gjendet në ajetin vijues, ajet i cili përmbledh suren *Fatiha* – surja më e madhe/e lartë e Kuranit, dhe kjo sure përmbledh tërë Kuranin! **“IJJAKENABUDU UE IJJAKE NESTEIN - Vetëm Ty të adhurojmë dhe vetëm prej Teje kërkojmë ndihmë.”**

“...Unë ju tërheq vërejtjen haptaz, që të mos adhuroni tjetërkë pos Allahut, sepse unë kam frikë për dënimin tuaj në Ditën e pikëllueshme.” (Hud: 26)

Pra, cili duhet të jetë qëllimi ynë i jetës? Adhurimi i Allahut të vetëm dhe asgjë tjetër. Ky është qëllimi i krijimit tonë. Cilat janë mjetet tona për arritjen e këtij qëllimi? Kjo arrihet duke kërkuar ndihmën e Allahut. Cili është aspekti më i veçantë i adhurimit? Është sinqeriteti i zemrës. E tërë qenia jonë dhe veprat tona janë vetëm për Allahun dhe për askënd tjetër. Kërkojmë kënaqësinë e Tij. Pa këtë sinqeritet, në nijet do të ishte sikur të udhëtosh me çanta (torba) të mbushura me rërë, duke i mbajtur ato pa ndonjë qëllim në një rrugëtim të gjatë. Bëje Allahun fokusin tënd, e jo njerëzit, sepse ajo çka thonë dhe mendojnë ata është e parëndësishme dhe nuk mund të të sjellin as dëm e as dobi.

Pra, nëse dikush të pyet për ndonjë vepër nga veprat e tua, se pse e ke bërë atë, ti përgjigjesh pa hezitim “e bëra për Allah, për asgjë tjetër”, ti vërtetoje edhe njëherë “për asgjë tjetër, veçse për Allah”. **“A doni t’ju tregoj, se cilët janë humbësit më të mëdhenj në aspekt të veprave të tyre? Janë ata të cilët kanë punuar në këtë botë duke menduar se janë duke bërë vepra të mira.” (Kehf: 103)**

Sinqeriteti i pastër drejt Allahut ta ndryshon jetën. Ka ardhur koha ta përmirësojmë qëllimin në çdo vepër tonën. Ka ardhur koha këtë t'ua mësojmë edhe fëmijëve tanë, ashtu që çdo vepër të re që ta mësojmë, ta bëjmë vetëm se "Allahu e pëlqen atë vepër" dhe çdo gjë nga e cila largohen, të jetë vetëm se "Allahu e urren atë". Ti mësojmë ata se shpërblimi është vetëm tek Allahu e jo te njerëzit. Megjithatë, sinqeriteti i pastër në qëllim nuk është gjë që arrihet lehtë, por nuk është as i pamundur, sepse ne i kemi mësuar fjalët magjike "UE IJAKE NESTEIN"- "Vetëm prej teje ndihmë kërkojmë".

Nëse Allahu të ndihmon, asgjë nuk është e pamundur për ty. Çdo gjë është në Duart e Tij. Kërkoji Atij dhe Ai të jep. Para së gjithash, a nuk ka thënë Ai: "Atë që udhëzoj unë, s'ka kush e devijon (Muslimi).

"IJAKENA'BUDU UE IJAKKENESTEIN" është ajet në të cilin gjeneratat e para qanin me orë të tëra. Një prej tyre falej në Mekë, ndërsa shoku i tij filloi tavafin. Ky i fundit e kreu tavafin, derisa i pari gjatë tërë kësaj kohe ishte falur duke e përsëritur një ajet pa ndërprerë dhe vazhdimisht qante derisa doli dielli... "IJAKENA'BUDU UE IJAKKENESTEIN"... le të pauzojmë pak këtu dhe të meditojmë rreth këtij ajeti, të na pastrojë nga ndonjë hipokrizi që mund të gjendet në zemrat tona.

DUAJA MË E MADHE QË MUND TA KENI BËRË NDONJËHERË

“IHDINA-SIRATEL MUSTEKIM – UDHËZONA PËR NË RRUGËN E VËRTETË!”

Tani arritëm te duaja më e madhe, më domethënëse dhe më e mira që mund ta kemi bërë ndonjëherë. Nëse Allahu na udhëzon për në rrugën e drejtë, Ai na ka ndihmuar ta adhurojmë Atë ashtu siç kërkon Ai. (Përkujtojeni kërkesën që e bëmë për ndihmë tek ajeti “IJJAKENESTEIN- VETËM PREJ TEJE NDIHMË KËRKOJMË”).

Vini re, surja *Fatiha* na mëson mënyrën si duhet kërkuar ndihmë nga Allahu kur kemi ndonjë nevojë. Ajo na mëson mënyrën më të mirë të lutjes drejtuar Allahut, subhanehu ue teala, lutje të cilën do ta dëgjojë dhe do ta pranojë. Ashtu siç i përket madhësisë së Tij, ne fillojmë me lavdërim dhe falënderim drejt

Allahut tonë. Pastaj bëjmë dua për veten tonë. Kështu, rruga nëpërmjet së cilës fitohet kënaqësia e Allahut, quhet “Siratelmustekim - rruga e drejtë”. Mirëpo, kjo rrugë nuk është e lehtë të kalohet pa ndihmën e Tij.

Kjo rrugë ka karakteristika që i dimë dhe që nuk i dimë (çfarë është hallall dhe çfarë haram, çfarë është e drejtë e çfarë jo). Në realitet, karakteristikat që nuk i dimë, i tejkalojnë në numër ato që i dimë.

Prej karakteristikave që i dimë, ka prej tyre që kemi mundësi fizike të krijojmë dhe disa të tjera nuk kemi mundësi t’i kryejmë, (p.sh., Haxhi, Agjërimi etj.).

Pastaj, prej karakteristikave fizike, të cilat kemi mundësi fizike t’i kryejmë, do të ketë raste kur do t’i kryejmë me kënaqësi dhe ndonjëherë tjetër do të hasim në vështirësi për kryerjen e tyre. (si, p.sh., ngritja herët në mëngjes për faljen e namazit të sabahut).

Edhe pasi t’i kryejmë këto obligime, do të ketë raste kur do të kemi sinqeritetin e duhur gjatë kryerjes së tyre. Ndoshta ndonjëherë do ta kryej atë obligim sipas sunetit të Resulullahut, salAllahu alejhi ue selem, e ndonjëherë jo.

Edhe nëse i plotësojmë të gjitha të lartpërmendurat: diturinë, mundësinë, aftësinë, sjelljen e drejtë, sinqeritetin, ndjekjen e shembullit të

Resulullahut, neve do të na duhet edhe një gjë – përqendrimi, që t’i zbatojmë në kontinuitet për çdo namaz. A u bindët tani se pse kemi nevojë të madhe për udhëzim në rrugën e drejtë nga Allahu?

A e dini se pse nuk mund t’i kryejmë këto pa ndihmën e Tij? Tani, siç e dini, ka dy sirate – rrugë. Njëra në këtë botë e njëra në botën tjetër, e përshkruar si më e rrezikshme, më e hollë se tehu i shpatës. Kjo do të jetë e shtrirë mbi zjarrin e xhehenemit, mbi të cilën do të kalojë secili prej nesh, nëse jemi për në xhenet.

“Dhe nuk ka asnjë prej jush që nuk do t’i afrohet atij. Ky (kontaktim i xhehenemit) është vendim i kryer i Zotit tënd. Pastaj, (pas kalimit pranë tij) do t’i shpëtojmë ata që ishin ruajtur (nga mëkatet), e zullumçarët do t’i lëmë aty të gjunjëzuar.” (Merjem: 71-72)

Nëse qëndrojmë fort dhe të vendosur në siratin e parë (në këtë botë) me siguri se do të jemi të qëndrueshëm edhe në siratin e dytë (në ahiret). Pra, stabiliteti në rastin e dytë është i lidhur nga i pari.

Nëse qëndrojmë fort dhe të vendosur në siratin e parë (në këtë botë) me siguri se do të jemi të qëndrueshëm edhe në siratin e dytë (në ahiret). Pra, stabiliteti në rastin e dytë është i lidhur ngushtë me

forcën e besimit dhe me veprat e mira të kësaj bote. Këto të dyja do të jenë dritë udhëzuese në urën e frikshme të ahiretit, në mes të errësirës së Ditës së Gjykimit.

(Përkujto) Ditën kur i sheh besimtarët dhe besimtarët që drita e tyre flakëron para tyre dhe në të djathtë të tyre.” (Hadid: 12)

Pra, në bazë të kësaj, disa do të kalojnë urën e siratit me shpejtësinë e dritës! Disa me shpejtësinë e yjeve gjuajtës, disa me shpejtësinë e erës, disa me shpejtësinë e vrapimit, disa duke u zvarritur me duar dhe gjunjë, e disa të tjerë... do të bien nën të dhe nuk do të arrijnë ta kalojnë atë... I Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, do t’i lutet Allahut, subhanehu ue teala: “O Zoti im, mëshiroje umetin tim, shpëtoji ata...!!” Sirati i kësaj bote na dërgon tek Allahu. Sirati i botës tjetër (ura e siratit) na shpie në xhenet.

Tani, a ia di vlerën kësaj duaje? IHDINASIRATELMUSTEKIM. E gjithë ekzistenca jonë varet nga kjo. “AMINI”- pas kësaj që e thamë, do të burojë nga zemra apo jo?! Të theksojmë gjithashtu se është kusht për t’u pranuar, që ajo të dalë nga një zemër e përqendruar, e vëmendshme, e kujdesshme ngase “Allahu nuk i përgjigjet duasë që buron nga një zemër e shkujdesur”.

PËRFUNDIMI I FATIHASË

**“Në rrugën e atyre, të cilët i begatove me të mira, jo në të atyre që kundër vetes tërhoqën hidhërimin, e as në të atyre që e humbën veten!”
(El-Fatiha: 7)**

Sures *Fatiha* i japim lamtumirën duke e përfunduar atë me ajetet e fundit të saj. Folëm për siratin dhe se si duhet të mundohemi, me ndihmën dhe udhëzimin e Allahut të qëndrojmë fort në këtë rrugë, nëse dëshirojmë të korrim sukses në këtë botë dhe në botën tjetër. Duke pasur parasysh se shoqëria e mirë e bën dallimin në dhënien e ndihmës, përforcimit dhe shembullit të mirë, se si qëndrohet pa luhatje në fe, ne kërkojmë nga Zoti të na udhëzojë në **“rrugën e atyre, të cilët i begatove me të mira...”**

Ky është një përkujtim prej të gjithë burrave, grave të devotshme që ia arritën qëllimit para nesh. Këta janë Profetët, sidikinët, as’habët dhe para së gjithash – i Dërguari i Allahut. Ne ngushëllohem kur i përkujtojmë ata dhe vështirësitë të cilat i përjetuan. Kjo i bën sprovat tona të durueshme dhe ndiejmë lehtësim dhe shpresë që të jemi në shoqëri me ta në jetën tjetër të përhershme.

“GHAIRILMAGDUBI ALEJHI UELEDALIN – E jo në të atyre që kundër vetes tërhoqën hidhërimin, e as në të atyre që e humbën veten”- Këta janë njerëzit që u mungon dija e së vërtetës dhe nuk e kërkojnë atë, thënë thjesht janë në rrugën e gabuar. A e vërejte se fjalët rreth mirësisë dhe begatisë janë të veçanta për Allahun (En’amte - Ti i begatove), ndërsa fjalët me hidhërimin nuk i veçohen vetëm Allahut! Ndërsa, kur bëhet fjalë për të keqen (mëkatën), ajo e shkakton zemërimin jo vetëm të Allahut, por edhe të krijesave – engjëjve, profetëve, të të drejtëve etj... dhe në fund Amiiin-i. Amin-i d.m.th. “O Zot pranoje”. Me “Amin”, ne i lutemi Atij, tek i cili gjendet udhëzimi, sukcesi dhe shpëtimi ynë.

Pra, shprehe me gjithë zemër, nevojën tënde për Allahun, paramendoje veten sikur një njeri, të cilit i është shqiptuar dënimi me vdekje për vrasje dhe e lut familjen e të vrarit për falje. Do t’i kishe lutur ata me një zë të dhimbshëm dhe i dëshpëruar, duke shpresuar zemra për falje. Ja edhe një arsye e madhe për një *Amin* me gjithë zemër. Profeti, salAllahu alejhi ue selem, ka thënë: “Nëse amin-i i ndonjërit prej jush përputhet me amin-in e engjëjve në qiell, Allahu do t’ia falë mëkatet e kaluara.”

Gjithashtu, duhet pasur kujdes nga lëvizjet e panevojshme, pasi mund të na ikin shumë të mira nga

namazi. Zemra duhet të jetë e pranishme dhe e gjallë. Ashtu siç përmendëm edhe më herët, *Fatihaja* është zemra e namazit dhe një ndër shtyllat kryesore. Profeti, salAllahu alejhi ue selem, na rrëfen: “Nuk ka namaz ai i cili nuk e reciton *Fatihane*”. *Fatihaja* është surja më e madhe, më e lartë e Kuranit. Në të flasim direkt me Allahun dhe Ai na përgjigjet. Çfarë na përgjigjet Ai neve?”

Dëgjoje këtë: “E kam ndarë namazin në mes Meje dhe robit tim në dy pjesë dhe e robit është ajo që e kërkon.”

Kur thotë robi “ELHAMDULILAHI-RABIL ALEMIN”, thotë Allahu: *Më falënderoi robi im;*

Kur robi thotë: “ERRAHMANI-RRAHIM”, Allahu thotë: *Më lavdëroi robi im;*

Kur robi thotë: “MALIKI-JEUMIDIN”, Allahu thotë: *Më madhëroi robi im;*

Kur robi thotë: “IJJAKENA’BUDU UE IJJAKENESTEIN”, Allahu thotë: *Kjo është ndërmjet Meje dhe robit tim dhe e robit është çfarë kërkon;*

Kur robi thotë “IHDINA-SIRATEL-MUSTEKIM-SIRATEL-LEDHINEEN’-AMTEALEJHIM-GAJRIL-MAGDUBI-ALEJHIM-UE-LA-DALIIN”, Allahu thotë: *Kjo është për robin Tim, dhe e robit tim është ajo që kërkon.*

Prandaj herën e radhës, kur ta lexosh *Fatihanë* në namaz, mos harro të pazosh për një moment pas çdo ajeti, ashtu siç vepronte edhe i Dërguari ynë, sepse Madhëria e Tij - me Fytyrën e Tij të ndritshme drejt fytyrës sate të përgjigjet pas çdo ajeti... përjetoje këtë!! Sa nderi i madh është të jesh rob i Tij!!

LEXO - RECITO ME ZEMËR

Pas përfundimit të *Fatihësë*, vazhdojmë me lexim të pjesëve të tjera të Kuranit. A e ke vërejtur se në namaz, Kuran, (pjesë nga Kurani) lexohet vetëm gjatë *kijjamit* (qëndrimit në këmbë). Kuran nuk lexohet as në ruku, as në sexhde, e as në ettehiyat. A thua vallë pse?

Qëndrimi në *kijjam* (në këmbë) është pozita më e ndershme, më dinjitoze dhe më me vlerë. Andaj pasi Kurani flet në stilin më të lartë, vetëm kjo pozitë e ndershme do t'u përshtatej këtyre fjalëve të ndershme. Profetit, salAllahu alejhi ue selem, iu ndalua leximi i Kuranit në ruku dhe sexhde. Kurani është fjala e Allahut, e më të lartit, e cila kërkon respektin tonë maksimal. Sa herë kemi lexuar Kuran duke mos qenë të përqendruar në të, pa ndjenja dhe emocione, pa meditim rreth fjalëve të tij të fuqishme?! Për shumicën prej nesh, nëse do të na pyeste ndokush pas namazit, se për çfarë urdhëresash apo ndalesash lexuam nga Kurani, do të ngelnim pa përgjigje. Vazhdojmë më tej! Njerëzit qëndrojnë pas imamit në namaz. Ai lexon për xhenetin dhe xhehenemin. Nëse ndonjëherë do të kishim rastin të udhëhiqnim një intervistë historike

me një udhëheqës shteti me famë botërore, me sa vëmendje do ta përcillnim atë?! A nuk do t'i kushtonim kujdes të veçantë, duke i hapur veshët mirë për dëgjimin e fjalëve të tij. Në fakt, ne do të ishim aq të vëmendshëm, saqë ndoshta do ta memorizonim çdo fjalë të tij. Andaj, si ka mundësi të mos jemi të vëmendshëm se çfarë lexojmë në namaz, kur Allahu na flet neve në këtë takim (namaz)! **“A nuk e studiojnë me vëmendje Kuranin? Por jo, ata janë zemra që kanë drynat e vet!” (Muhamed: 24)**

Është thënë se, nëse zemrat tona do të ishin të pastra sa duhet, nuk do të ngopeshin me fjalët e Allahut! Dije se nuk është me rëndësi sasia e leximit të Kuranit, por është cilësia se si lexojmë dhe sa ka efekt te ne. Profeti në një rast u fal tërë natën vetëm me një ajet, duke e përsëritur me lot në sy: **“Nëse i dënon ata, në të vërtetë ata janë robër të Tu, e nëse ua fal atyre, Ti je i Gjithëfuqishmi, i Urti.” (Maide: 118)**

Pra, nga ne kërkohet të lexojmë me ndjenja, duke qenë të vetëdijshëm se po bashkëbisedojmë me Allahun. Mirëpo, si ta dimë se si të ndihemi kur ka ajete të ndryshme (me përmbajtje të ndryshme). Ibn Kajimi na rrëfen për disa udhëzues, që do të na ndihmojnë edhe nëse kemi dituri të kufizuara në tefsir. Ai thotë:

Nëse një ajet flet për të mirat e Allahut mbi ne, për emrat dhe cilësitë e Tij, atëherë dashuria duhet të na i kaplojë zemrat tona.

Nëse ajeti flet për mëshirën e Allahut, faljen e Tij, banorët e xhenetit... atëherë lumturia, qetësia dhe shpresa duhet të mbizotërojnë në zemrat tona.

Nëse një ajet flet për hidhërimin e Allahut, dënimin e Tij apo popujt e zhdukur para nesh... atëherë frika dhe brenga duhet të jenë të pranishme në zemrat tona.

Kështu, ne gjithmonë do të jemi në mes të frikës, shpresës dhe dashurisë gjatë leximit të fjalëve të Allahut. Kurani është më i madh sesa ne e dimë: **“Sikur Ne ta zbritnim këtë Kuran mbi ndonjë kodër, do ta shihje atë të strukur e të çarë prej frikës nga Allahu. Këta janë shembuj që ua shkoqisim njerëzve, që ata të mendojnë.”** (Hashr: 21)

PËRMBUSHE NEVOJËN TËNDE MË TË MADHE

Pasi të mbarojmë me lexim të Kuranit, pauzojmë për një moment, e pastaj duke u përkulur në ruku themi “Allahu Ekber” (Allahu është më i Madhi). Përkujtim për rifokusim, nëse kemi qenë të kujdesur, përkujtim se... jemi duke qëndruar në tokë para Allahut, derisa Ai na sheh prej mbi shtatë kat qiej. Prandaj, namazi ynë duhet të jetë i bukur, posaçërisht rukuja, sepse Allahu është i Bukur dhe e do të bukurën! Në këtë ditë nuk kemi për të parë ndonjë më Madhështor e më të Lartësuar sesa Allahun. Pra, le ta zbukurojmë këtë namaz për Allahun:

Duart le të pushojnë mbi gjunjë, gishtat të ndarë nga njëri-tjetri. Drejtoje shpinën dhe mbaje në një nivel me kokën. Mbaje këtë qëndrim, derisa çdo nyjë të pushojë në vendin e vet. “SUBHANE RRABIJEL-ADHIM.”

Fokusohu në përemrin “im” (te Zoti im). Ky përemër shton atë elementin e garancës, atë element përbërës për lidhje dhe dashuri. Ai është Zoti im, i Cili përkujdeset për mua, më ushqen, më shëron dhe më edukon. Një “subhane” me zemër domethënë “I pastër është Ai nga çdo e metë.”

“SUBHANE RABIJEL-ADHIM” themi për së dyti dhe për së treti, duke pasur zemrat e përulura ndaj Tij. Përjetoje Madhështinë e Tij. Të gjitha shpresat i kam te ti, o Zoti im!

Shumë prej nesh këtë pjesë të namazit e kryejmë mekanikisht, të zhveshur nga emocionet ose lidhja që ndihet kur lexojmë Kuran ose kur jemi në sexhde. Por, në realitet, rukuja është një simbol i madh i adhurimit dhe i nënshtrimit ndaj Allahut. Në të qëndron esenca e përulësisë dhe modestisë së skajshme. Arabët (disa) e kohës së Pejgamberit, salAllahu alejhi ue selem, e dinin këtë dhe e refuzonin atë, me mosbindje dhe kokëfortësi.

Çdonjëri prej nesh është i krijuar me nevoja të veçanta, si: nevoja për t’u ndier i dashur, nevoja për t’u veçuar nga njerëzit për një kohë, nevoja për të ditur se një person i veçantë na pret në shtëpi pas një dite të gjatë dhe të lodhshme në punë, nevoja për të kaluar një kohë të caktuar me fëmijët, për t’i puthur ata para gjumit, nevoja për të dëgjuar fjalë të mira etj. Nëse këto nevoja nuk na plotësohen, paraqitet një diskurs te ne, i cili mund të ndikojë në cilësinë e tërë ditës përkatëse. Kështu, mund të zemërohemi lehtë, pa e ditur shkakun. Atë ditë që do të ndodhë kjo, ta dini se nuk është plotësuar ndonjë nevojë.

Mirëpo, ne jemi krijuar me një detyrë shumë më të madhe se këto që i përmendëm për të arritur qetësinë në jetë.... ajo është nevoja e adhurimit. Për përmbushjen e kësaj nevoje, njerëzit përgjatë shekujve kanë adhuruar çdo gjë që ndriçon Dielli (duke përfshirë këtu edhe Diellin). Njerëzit kanë adhuruar idhuj, kafshë, gjarpërinj, ujin, Diellin, paratë si dhe epshet e veta. Ato kanë harxhuar mund dhe para në këto adhurime të kota. Vërtet, kjo nevojë adhurimi patjetër duhet të plotësohet, e në këtë rast asgjë nga të lartpërmendurat nuk e përmbushin këtë nevojë, përveç adhurimit të Zotit të vetëm, Allahut, subhanehu ue teala! Namazi këtë nevojë e përmbush me ruku (përkulje) si një pjesë kryesore e tij (namazit).

Profeti, salAllahu alejhi ue selem, dhe ata që ishin para nesh e përjetuan këtë nevojë dhe kënaqësi në ruku, duke qëndruar në këtë pozitë po aq sa qëndronin në *kijjam*. Një sahabi na rrëfen se si kishte recituar suret: *Fatiha, Bekare, Imran, Nisa* dhe *Maide* gjersa shoku i tij Abdullah ibn Zubejri ishte afër tij, duke qëndruar në ruku përgjatë gjithë kësaj kohe. Ibn Zubejri po e plotësonte nevojën më të madhe të tij.

I Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, në një rast e pa një njeri duke u ngutur në namaz, i cili shpejtonte për kryerjen e rukusë dhe sexhdes. Ai i tha: “Nëse ky

person vdes në këtë gjendje (me këtë namaz), ai do të vdiste me një besim tjetër nga besimi i Muhamedit.”

Prandaj, rukuja duhet bërë qetë dhe ngadalë, ashtu siç na mëson i Dërguari i Allahut. Kjo jetë është e mbushur me sprova dhe dhimbje. Një ditë qeshim vetëm se për të qarë ditën tjetër. Sprovat dhe kërkesat e saj na lënë të lodhur dhe të etur.

Çfarë mund ta shuajë këtë etje pos namazit?

Profeti, salAllahu alejhi ue selem, tha: “Ai i cili nuk e plotëson rukun e tij siç duhet, është njësoj sikur një njeri shumë i uritur, i cili ha vetëm 1 apo 2 hurma. Kjo nuk do t’i ndihmonte për ta shuar urinë e tij.” Prandaj, ne duhet të kërkojmë qetësim dhe lehtësim në rukutë dhe sexhdet tona, ne përkulemi 17 herë në ditë dhe me të na shtohet dashuria ndaj Allahut! Dhe kur ta duash Atë, Ai do të të dojë edhe më shumë, meqenëse Ai është më i Miri, më Bujari. Kush mund të të dëmtojë ty...përderisa të do Krijuesi yt?

PARAPËRGATITJE PËR SHTYLLËN MË TË MADHE TË NAMAZIT

Ne, sapo mbaruam një pjesë të bukur të namazit - rukunë. Rukuja është parahyrje për në sexhde...prej një pozite të nënshtrimit në një pozitë më të lartë dhe më të plotë të nënshtrimit. Mirëpo, para sexhdes, ka një moment tjetër të bukur të namazit - ai është qëndrimi në këmbë pas rukusë. I Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, ka thënë: “Allahu nuk e shikon namazin e robit përderisa ai nuk e drejton shpinën e tij mes rukusë dhe sexhdes së tij.” Kështu qëndrimi palëvizur dhe i qetë duhet të jetë prezent edhe në këtë pozitë, ashtu siç është obligim edhe në pjesët e tjera të namazit...duke lejuar të kthehen nyjat, eshtrat në vendin e vet. Ai i Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, tha: “Vjedhësi më i keq është ai që vjedh nga namazi i tij.” Profeti, salAllahu alejhi ue selem, qëndronte në këmbë pas rukusë, po aq sa qëndronte në ruku. “SEMIALLAHU LIMEN HAMIDEH” -

“Pa dyshim Allahu e dëgjon njeriun që e falënderon atë.”

Mirëpo, në këtë pozitë - kur ngrihemi prej rukusë - nuk themi *Allahu Ekber*, por themi

SEMIALLAHU LIMEN HAMIDEH. Pse? A ju kujtohet çfarë thamë? Thamë se çdo dua e bërë para Mbretit është e udhës dhe e pranueshme të fillohet me lavdërim dhe lartësim apo jo? Ashtu siç fillon *Fatihaja*, me lavdërim para duasë më të madhe (ihdina-siratel-mustekim), e njëjta vlen edhe këtu. Tani jemi gati të hyjmë në shtyllën më të madhe/të lartë të namazit - sexhdja...në të cilën do të jemi më afër Zotit, se kurdoherë dhe gjatë së cilës duatë pranohen!

“SEMIALLAHU LIMEN HAMIDEH” - na lajmëron neve se Allahu duhet të lavdërohet ashtu siç i takon para se ta lusim Atë në sexhde. Çfarë duhet të themi kur ngrihemi nga rukuja?

“RRABENA UE LEKEL HAMD, HAMDEN KETHIRAN TAJJIBEN MUBAREKEN FIH - Zoti ynë, Ty të takon falënderimi, falënderimi i shumtë në të cilin është mirësia dhe bekimi.”

Ne e fillojmë falënderimin e Allahut me “Rrabena ue lekel hamd” (Zoti ynë, ty të takon falënderimi). Mund ta shtojmë edhe “Hamden kethiran tajjiben mubareken fih” (Falënderimi i shumtë në të cilin është mirësia dhe bekimi). Në një rast i Dërguari i Allahut i udhëhiqte as’habët në namaz. Kur u ngrit nga rukuja, tha “SEMIALLAHU LIMEN HAMIDEH”, një prej sahabëve shtoi shtesën

e lartpërmendur “hamden kethiran tajjiben mubareken fih”. Kur mbaroi namazi, i Dërguari i Allahut u kthye nga sahabët dhe i pyeti, se kush e kishte thënë këtë shtesë. Një sahabi ia ktheu: “Unë, o i Dërguari i Allahut.”- I Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, tha: “Sapo pashë 30 e ca engjëj, duke garuar se cili do t’i shkruajë shpërblimet i pari:

“MIL’ESEMAVATI VEMIL’EL ERDI UE MA BEJNEHUMA UE MIL’E MA SHI’TE MIN SHEJIN BA’ËD – Ty të qoftë falënderimi, aq sa qiejt dhe toka dhe sa ka ndërmjet tyre dhe aq sa ti dëshiron prej gjërave të mëtejshme.

Mund ta themi edhe këtë dua në këtë pozitë.

“Aq sa dëshiron” përfshin krijesat e tjera për të cilat ne nuk kemi dituri dhe nuk mund t’i kapë imagjinata jonë (p.sh. Arshi, Kursija etj.) Me këto fjalë me modesti e pranojmë diturinë tonë të kufizuar.

Lllojllojshmëria e duave në namaz na ndihmon të koncentrohemi më mirë në namazin tonë. Le të vazhdojmë me falënderimin dhe lavdërimin drejt Tij... asnjëherë nuk do të mund ta falënderojmë ashtu siç e meriton Ai, përveç njërit. A e di kush është Ai? Ai është vetë Allahu! Vetëm Ai di ta falënderojë Vetën ashtu siç i takon Atij. Kjo është kështu, sepse Allahu ka cilësi të cilat ne nuk mund t’i imagjinojmë e as që i

janë shpallur ndonjë krijese! Cilësitë e mira dhe dituria gjenden vetëm tek Ai, këto janë mrekulli, të cilën ne duhet t'i perceptojmë.

KU QËNDRON LUMTURIA E VËRTETË

Sapo mbaruam rukunë dhe qëndrimin në këmbë pas saj. Ky qëndrim pas rukusë shërben si përgatitje për shtyllën më të madhe të namazit! Kjo shtyllë do të jetë kulmi i ëmbëlsisë së rekatit. Çdo gjë që i paraprin kësaj shtylle, faktikisht na drejton drejt saj. Parahyrje për finalen e madhe...sexhdja...vallë, çfarë roli luan sexhdja në namaz? Shumë prej nesh e kemi bërë sexhden rutinë mekanike për vite me radhë dhe si rezultat i kësaj nuk e kemi shijuar ëmbëlsinë e saj. Ne nuk do të jemi në gjendje ta shijojmë ëmbëlsinë e ndonjë pjese të namazit derisa nuk e fusim edhe zemrën në të (në namaz). Sexhdja, siç e kemi përmendur edhe më herët, është simboli më i madh i nënshtrimit të plotë ndaj Krijuesit tonë...Kjo i ngjan sikur të themi "O Allah, çfarë kërkon prej meje? Unë po ta dorëzoj gjënë më të shtrenjtë nga vetja ime... pjesën më të ndershme dhe më të lartë të trupit tim... fytyrën time, të cilën e lëshoj në tokë. Vetëm për ty, o Zoti im...të dorëzohem ty!

Sexhdja është sekreti i lumturisë së vërtetë. A thua vallë pse? Pyete veten se ku gjendet xheneti - vendi i lumturisë së përjetshme! Lart në qiell, afër

Allahut, subhanehu ue teal. Ku është zjarri xhehenemi - vendi i vuajtjes?! Poshtë, larg Allahut, sepse dyert e qiejve nuk hapen për mëkatarët. Cila është grada më e lartë që mund të arrihet në xhenet? Është vendi i quajtur *El-Firdeus* - tavani i të cilit është Arshi i Allahut. Është xheneti më i lartë dhe më i afërti tek Allahu. Me fjalë të tjera, banorët e këtij xheneti fqinj do ta kenë vetë Allahun.

Vazhdojmë me pyetjet... në momentet kur i Dërguari i Allahut i përjetonte sprovat më të mëdha në Mekë dhe ishte shumë i mërzhitur, si e ngushëlloi Allahu dhe si ia ngriti moralin? Ai e ngriti atë tek vetja e Tij në ngjarjen më të rëndësishme të të gjitha kohëve - Israja dhe Miraxhi. Derisa Profeti arriti më së afërmi, që mund t'i afrohet njeriu Allahut - aty ku nuk mund të arrinte as Xhibrili, alejhi selam. Madje, edhe të mirat, të cilat janë burim kënaqësie në këtë botë: fjala e mirë, veprat e mira, ngrihen tek Ai, ku edhe e kanë vendin siç thotë Allahu “... **tek Ai ngrihet fjala e mirë (besimi) dhe veprimi i mirë, e Ai i pranon...**” (Fatir: 10). Tani, ku qëndron lumturia? Ajo qëndron lart tek Allahu, subhanehu ue teal. Formula sekrete thotë kështu: *Sa më afër Allahut, aq më shumë do të përmirësohet gjendja shpirtërore, e më këtë do të jesh më i lumtur.* Mirë, e si të arrijmë këto nivele të lumturisë? Patjetër duhet të ngrihemi e të afrohem në këtë lartësi. Si ta bëjmë

këtë? Duke e ulur veten – duke qenë modestë. Përkujtoje hadithin në vijim “Ai i cili e ul veten para Allahut, Allahu do ta ngrëjë atë” – e ngrë në nder, e ngrë gjithashtu në nivele të larta të kënaqësisë! Përkujto edhe këtë hadith: “Më së afërmi robi tek Allahu gjendet kur është në sexhde.” Çfarë thotë Allahu në fund të sures Alek “**...vazhdo me sexhde dhe afroju Zotit me të.**” (Alek: 19)

A je duke e vërejtur se çfarë ke bërë gjatë të gjitha këtyre viteve të kaluara? Ti në çdo sexhde i je afruar Zotit tënd. Trupi yt është poshtë në tokë, mirëpo në anën tjetër të ngrihen shkallët duke u munduar që t’i afrosh Krijuesit të tokës dhe të qiejve. Profeti, salAllahu alejhi ue selem, ka thënë: “Bëni sa më shumë sexhde, sepse nuk ka mysliman që bën sexhde vetëm se i ngrihet një shkallë tek Allahu dhe i fshihet një mëkat”;... vazhdo kështu derisa të arrish gradat më të larta ... xhenetin më të lartë - Firdeusin - mbi të cilin gjendet Arshi i Allahut.

A doni edhe më argumente? Rabia ibn Kabi, në një rast i ndihmonte të Dërguarit me ujë përderisa ai merrte abdest. I Dërguari i Allahut i tha Rabias: “Kërko diçka, o Rabia.” Rabia ia ktheu: “Dua të jem me ty në xhenet.” I Dërguari e pyeti: “Vetëm këtë?” “Po, o i Dërguar”, - vërtetoi Rabia. “Atëherë, më ndihmo me shumë sexhde”, e këshilloi i Dërguari i

Allahut. A u bindët tani... nëse dëshiron që të të ngrihen shkallët, duhet ta ulësh trupin tënd poshtë në sexhde. Gjatë sexhdes, sigurohesh që edhe zemrën e ke prezente në të... në sexhde për të Vetmin, të Ngriturin mbi Arsh, i cili drejton çdo gjë që ekziston. Tek Ai ngrihen veprat dhe nevojat e secilit. Të gjithë kemi nevojë për Të, kurse Ai s'ka nevojë për ne. Në njëërën anë na i fal gabimet, e në anën tjetër na e lehtëson çështjet, e forcon të dobëtin dhe e shëron zemrën e sëmurë.

Ai jep jetë dhe merr jetë, udhëzon kë do dhe e lë në humbje kë do. Njërit i dhuron ndonjë begati e tjetrit ia merr të njëjtën. I ngre disa prej njerëzve, ndërsa i ul të tjerët. Disave u dhuron lumturi e të tjerëve jo. Kur të bësh sexhde, i kupton këto. Do të ngrihesh nga sexhdja me një shkëlqim special **"...në fytyrat e tyre shihen shenjat e gjurmës së sexhdes..."** (Fet'h: 29)

Kjo është shenjë nga mirësia dhe drita e Allahut, subhanehu ue teala, kjo mirësi dhe butësi, është qetësia dhe paqja që nuk mund të gjenden tjetërkund. Sexhdja është pjesa më speciale e namazit. Sa e sa vështirësi janë zgjidhur përmes sexhdes. Shumë nevoja na janë plotësuar për shkak të sexhdeve që i bëjmë. Dua të shumta nuk na janë pranuar, derisa nuk i bëjmë ato në sexhde. Ule veten poshtë në tokë, të

afrohesh afër Zotit tënd. Bëj sexhde me trup, me zemër dhe me shpirt...dhe shijojë ndjenjën më të ëmbël në botë... shijojë lumturinë e vërtetë në këtë botë.

SEXHDJA E PËRSOSUR

Vazhdojmë me shtyllën kryesore (më të madhe) të namazit, sexhden. A nuk kishe dashur ta shohësh të Dërguarin e Allahut se si e bënte sexhden? Tani do ta përshkruajmë sexhden e duhur, ashtu siç duhet dhe si e bënte i Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, para Allahut, me shpresë që edhe ne të mundohemi ta përsosim këtë shtyllë të vlefshme. Kur të jesh gati për të bërë sexhden, thuaj me zë “Allahu Ekber - Allahu është më i Madhi” në momentin e rënies në sexhde. Mendimi më i saktë është se së pari duhet të prekin duart në tokë e pastaj gjunjët, me qëllim që t’i largohemi përngjasimit të uljes së devesë.

Më pas, koka bie në kontakt të butë me tokën, derisa balli dhe hunda e prekin atë. Sigurohu të mos kesh ndonjë pengesë, barrierë të trashë në ballin tënd,

që do ta pengonte kontaktin direkt të ballit tënd dhe vendit të sexhdes. Me duart e vendosura drejt në sexhde, mbaji gishtat të afruar me njëri-tjetrin. Drejtoji gishtat, gjunjët dhe gishtat e këmbëve drejt kibles. Duart mund të jenë paralele me kokën ose me shpatullat.

Bërrylat largoji (ngriji) nga toka. Hapi (për burrat) bërrylat anash. Largoje barkun nga kofshët. Sexhdja bëhet me gjithsej 7 pjesë të trupit: ballin (duke përfshirë edhe hundën), dy duart, dy gjunjët dhe me të dyja këmbët. Të gjitha këto duhet ta prekin tokën përderisa të gjitha nyjat dhe eshtrat të jenë plotësisht të qeta. I Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, asnjëherë nuk ka lexuar Kuran në këtë pozitë, por vetëm bënte shumë dua. Ai ka thënë: “Më së afërmi robi është me Allahun në sexhde, andaj bëni sa më shumë dua në të.” Pra, tradita profetike na mëson se në këtë pozitë duhet të themi:

“SUBHANE RABIJELALA - I përsosur qoftë Zoti im më i lartë” ose themi “SUBHANEK ALLAHUME RRABENA UE BI HAMDIK, ALLAHUME GFIRLI - I përsosur je, o Allah, Zoti ynë, ty të takon falënderimi, o Allah më fal mua.”

“SUBUHUN, KUDUSUN RRABULMELAIKETI UE RRUH – I përsosur dhe i pastër prej të gjitha të metave është Zoti i melaikeve dhe i Xhibrilit...”

I Dërguari i Allahut na mësoi shumë lutje (dua), secila prej tyre me kuptim të veçantë dhe unik. Secila shërben për t’u rifokusuar në namaz. Lutja e Allahut e ka kuptimin e bisedës me Të. Kur e do dikë, ti ke dëshirë të flaktë të bisedosh me të sa më shumë. Ke dëshirë të jesh i zënë me të një kohë më të gjatë. A të kujtohet rasti i Musës, alejhi selam, kur foli me Allahun në kodrën Tur (poshtë malit Sinaj). Derisa Allahu, subhanehu ue teala, i fliste, Musai, alejhi selam, e dëgjonte vazhdimisht. Pastaj çfarë bëri ai kur papritmas Allahu e pyeti: “Çfarë është ajo që mban në dorë, o Musa?” Musai, alejhi selam, ndiente një kënaqësi të papërshkrueshme duke i dëgjuar fjalët e Allahut, saqë euforia ia ngatërroi përgjigjen, Musai tha: **“Ai është shkopi im që të mbahem në të, dhe me të u shkund (gjethe nga drurët) dhenve të mia...”** (Taha: 18), dhe ashtu i emocionuar nga ky takim special i shkurtoi fjalët e tij duke thënë: **“...dhe me të kryej edhe nevoja të tjera.”** (Taha: 18). Pra, gjatë sexhdes, kur i afroresh Atij, mundohu ta shijosh, kënaqësinë që e shijoi (e ndjeu) Musai, alejhi selam. Përkujtoje dashurinë që e ke ndaj Tij. Foli Atij, falënderoje Atë, kërko prej Tij, shpalosja nevojat e tua

dhe kërkoi paqe dhe qetësi, e cila gjendet vetëm tek Ai.

“ALLAHUME INNI EUDHU BIRIDAKE MINSAHATIK UE BIMAFATIKE MINUKUBETIK, UE EUDHUBIKE MINK. LA UHSI THENA'AN ALEJK ENTE KEMA ETHNEJTE ALA NEFSIK - O Zoti im, të lutem me anë të kënaqësisë sate të më mbrosh nga zemërimi yt dhe me faljen tënde nga dënimi yt! Kërkoj mbrojtjen tënde nga ti! Unë nuk mund të të madhëroj ashtu siç e meriton Ti! Ti je i madhëruar, ashtu siç e ke përshkruar Vetën!

Për çdo rekat kemi nga një ruku dhe dy sexhde. Kemi dy sexhde, sepse ajo është shtylla më e madhe e namazit. Një sexhde nuk mjafton. I Dërguari i Allahut i zgjaste sexhdet, duke i shijuar këto momente të veçanta me Allahun (kjo kohë - sexhdja, ishte e veçantë dhe për nipat e tij të cilët i hipnin në shpinë gjatë sexhdes së tij dhe nuk ngrihej derisa ata të largoheshin).

LUTJE DËSHPËRUESE NGA I DËSHPËRUARI

Ashtu siç e pamë, çdo pjesë e namazit ka domethënie dhe rëndësi të veçantë, dhe në çdo lëvizje kalojnë nga një pozitë në pozitë tjetër, të ndryshme nga e para. Këto ndryshime qëndrimesh, apo pozitash na ndihmojnë të jemi të vëmendshëm dhe të meditojmë rreth asaj që themi. Këto tranzicione, gjithashtu, i ndihmojnë zemrat tona të jenë të gjalla përgjatë namazit - të gjalla dhe me ndjenja e emocione para Allahut: Ndjenja dashurie, shprese, frike dhe modestie. Pozita që vjen në vijim duhet të na inspirojë përulje dhe frikë të madhe. Është një pozitë e ngjashme me atë të Ditës së Gjykimit: **“Dhe (atë ditë) e sheh secilin popull të gjunjëzuar, secili popull thirret te libri i vet (shënimet e veprave). (U thuhet): “Sot shpërbleheni me atë që e keni vepruar. Ky është libri ynë (shënimet e veprave tuaja) që dëshmon të vërtetën (të saktën), Ne kemi kërkuar të shkruhet se ç’vepronit.” (Xhathije: 28-29)**

Në këtë botë, pozitë e pashpresë është për një person, të cilit është duke iu shqiptuar dënimi me vdekje... Pozitë e cila e lë njeriun në dëshpërim total, duke kërkuar falje dhe shpëtim... Qëndrimi ulur mes dy sexhdeve - i ulur në dy gjunjë. Çfarë duhet të themi

në këtë pozitë? Nuk ka fjalë për të cilat kemi më së shumti nevojë se fjalët: “RRABI GFIRLIJ RRABI GFIRLIJ” (O Zoti im, më fal mua) 2 herë, 3 herë 4 apo më shumë herë. Sa shumë herë kemi gabuar dhe i kemi kaluar kufijtë ndaj Zotit.

Kjo kohë është e përshtatshme për të kërkuar shumë falje duke qëndruar si një rob i pafuqishëm. Profeti, salAllahu alejhi ue selem, qëndronte në këtë pozitë po aq sa qëndronte në sexhde duke kërkuar falje nga Allahu me këtë dua: “O Allah më fal, më mëshiro, më forco, më jep shëndet dhe furnizim dhe më epërso.”

Furnizimi që e kërkojmë nga Allahu nënkupton riskun në këtë botë dhe në botën tjetër. Në Ditën e Gjykimit kur krijesat me frikë të madhe presin gjykimin e tyre, Profeti ynë do të bëjë sexhde para Arshit të Allahut, duke e zgjatur atë (sexhden) - me lavdërim ngritje, lutje dhe qarje për umetin e tij... derisa Allahu t'i përgjigjet atij: “Ngrije kokën, o Muhamed, kërko se do të të realizohet kërkesa, ndërmjetëso se do të të pranohet ndërmjetësimi.”

I Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, do ta ngrejë kokën nga sexhdja, por në këtë pozitë (qëndrim pas sexhdes) dhe do të fillojë të bëjë shefat (lutje) për ne. Nga kjo kuptojmë se lutjet tona mund të pranohen

në këto dy pozita, në sexhde dhe qëndrimin ulur pas sexhdes. Pas kërkimit të faljes, ne vazhdojmë me sexhden e dytë, ashtu që të afrohem edhe më afër Allahut... thamë edhe më herët se në një sexhde nuk mjafton. Ashtu siç fillon surja e parë me leximin ("Ikre") dhe mbaron me sexhde, ashtu edhe rekati i namazit fillon me recitim dhe mbaron me sexhde. Çdo veprim adhurimi ka bukuri të veçantë, shije unike. Sa më shumë, që t'i mësojmë këto, aq më shumë do ta shijojmë ëmbëlsinë dhe bukurinë e namazit: **"A janë të barabartë ata që dinë dhe ata që nuk dinë?"**

(Zumer: 9)

SKENA LAMTUMIRËSE

“Përshëndetjet, namazet dhe të gjitha mirësitë: i takojnë vetëm Allahut. Le të jetë paqja për ty, o Pejgamber (i Zotit), paqja le të jetë për të gjithë ne dhe për të gjithë robërit e mirë të Allahut. Dëshmoj se nuk ka të adhuruar tjetër me meritë, përveç Allahut dhe dëshmoj se Muhamedi është rob dhe i dërguar i Tij.”

Nëse sapo ke mbaruar me rekatin e parë të namazit, ngrihu për të dytin dhe për rastin e dytë të përmirësosh përqendrimin, koncentrimin tënd dhe të sigurohesh se kësaj radhe, zemra jote është përplot gjallëri, përulje dhe nënshtrim të duhur në namaz. Nëse ky është rekati yt i fundit, atëherë ke arritur skenën lamtumirëse të namazit... fundi i ëmbël i këtij takimi të bukur ndërmjet Zotit mëshirues dhe robit të Tij. Ne sapo kemi arritur në teshehud.

Duart vendosen mbi gjunjë ose pak më lart. Ashtu siç i takon kësaj pozite, fjalët drejtuar Zotit tonë në këtë përfundim, patjetër duhet të nisin me falënderim dhe lavdërim drejt Allahut, për ekzistencën e Tij të përhershme, përsosmërinë dhe pavarësinë e sovranitetin e Tij, përshëndete direkt Atë, foli Atij me këto fjalë të bukura: “ETTEHIJJATU LIL-LAHI” çdo “ETTEHIJJAT” (përshëndetje,

falënderim, lavdërim) i takon vetëm Allahut dhe askujt tjetër. “UE-SALAVATU” - dhe të gjitha namazet dhe duatë janë për Të, i takojnë vetëm Atij. “UE-TAJJIBAT” dhe të gjitha të mirat (veprat), qofshin vepra apo fjalë, i kushtohen Atij, të Vetmit. Ngase Allahu pranon vetëm të mirën, të pastrën dhe të sinqertën.

Tani, fjalët e ardhshme që do t’i thuash do të të nxjerrin në një fushë tjetër... mijëra kilometra larg në Medinë, ku pushon trupi i njeriut më të madh që jetoi ndonjëherë, Profetit tonë të dashur, “ESSELAMU ALEJKE EJJUHENNEBIJU UE RAHMETULLAHI UE BEREKATUHU” - le të jetë paqja për ty, o Pejgamber (i Zotit)! Për çdo ditë, ti ia dërgon këtë përshëndetje speciale dhe ai ta kthen atë ty! Dëgjoje këtë hadith: I Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, ka thënë: “Nuk ka njeri që më dërgon salavat vetëm se Allahu ma kthen shpirtin dhe unë ia kthej atij atë!”

Kërkoj nga ti që të hedhësh një shikim kah dera e shtëpisë dhe të imagjinosh se është duke hyrë i Dërguari i Allahut përmes saj. Me fytyrën e tij të ndritur, emamen e lidhur bukur mbi kokë, në veshjen e tij të bardhë me erë misku...dhe me buzëqeshje që ta shkrin zemrën. Paramendo sikur Ai ka vendosur sot ta përshëndetë vetëm një njeri dhe ai je ti. Si do të ndiheshe? Çfarë do t’i thojë? Pas leximit të këtyre

fjalëve, paramendoje veten para Tij, duke biseduar me Të. Çfarë kënaqësie!

Ti, këtë privilegj e ke së paku pesë herë në ditë! Sa prej nesh kishin dëshiruar që të ishin me Të gjatë jetës së Tij dhe ta shihnin Atë për çdo ditë. Në njëfarë mënyre, jemi me Të në këto pesë raste ditore që i kemi. Pra, ta përshëndesim të Dërguarin tonë me zemër të mbushur me dashuri dhe mirënjohje për shembullin më të mirë që na la dhe mesazhin tepër të çmuar (ISLAMIN) që na e solli nga Allahu për ne. Gjatë reflektimit, dashurisë dhe mallit që kemi për Të, le të përkujtojmë... se tani jemi ulur para Atij i cili krijoi Profetin tonë dhe se sa shumë e duam Atë, nga rezultati i salavatit tënd, ti kthen 10 të tilla.

Pas lavdërimit dhe përshëndetjes së Allahut e pastaj edhe Pejgamberit, salAllahu alejhi ue selem, dërgojmë selame mbi veten tonë dhe të gjithë ata me të cilët Allahu është i kënaqur: “Esselamu alejna ue ala ibadilahi-salihin” - për çdo rob të mirë qoftë në tokë apo në qiej, njeri apo engjëll. Pas këtyre fjalëve, vijnë fjalët e larta të Teuhidit - fjalë të cilat na e vërtetojnë besimin dhe sinqeritetin: “ESHHED... - dëshmoj se nuk ka të adhuruar tjetër me meritë përveç Allahut dhe dëshmoj se Muhamedi është rob dhe i Dërguar i Tij.” Kur të na vijë vdekja, nuk ka për të na gjetur përveçse në mes dy kohëve të namazit - ose mes

sabahut dhe drekës, ose mes drekës dhe ikindisë, ose mes kohëve të tjera të namazit. Profeti, salAllahu alejhi ue selem, ka thënë: “Fjala e fundit e kujtdo që është *La ilahe il la Allah, hyn në xhenet.*” Këtu nuk ka hapësirë për lëvizje. Fjala e lartpërmendur - *kelime teuhidi* - është çelësi i xhenetit.

Me arritjen kah fundi i këtij takimi, Allahu të ka garantuar se lutjet e tua në këtë pjesë të namazit do të pranohen. Kështu, së pari dërgoji salavate profetit tonë dhe familjes së tij, kërko shumë falje për veten dhe prindërit e tu, pastaj nga i Gjithëmëshirshmi, Mëshirëploti kërko të mira nga kjo botë dhe nga ahireti. Mundohu t’i mësosh përmendsh duatë që i bënte i Dërguari i Allahut sepse ato përmbajnë çdo nevojë që mund ta kemi pasur ndonjëherë: “O Zot lartësoje Muhamedin dhe familjen e tij, siç e pate lartësuar Ibrahimin dhe familjen e tij, se vërtet Ti je i Lavdëruar dhe i Madhëruar.”

“O Zot, bekoje Muhamedin dhe familjen e tij, siç e bekovë Ibrahimin dhe familjen e tij, se vërtet Ti je i Lavdëruar dhe i Madhëruar.”

Kur të përfundosh namazin duke dhënë selam në anën e djathtë, ti duhet ta shijosh ndjenjën e sigurisë, qetësisë dhe paqes. Nëse nuk ndodh kjo, fajësoje veten dhe veprat e tua, të cilave u ka rënë vlera

(janë të pakta) dhe kështu namazi nuk ka ndikim në zemër... e me këtë largohesh nga Zoti (me veprat e tua). Kërko falje tek Allahu së paku tri herë pas përfundimit të namazit për mangësitë gjatë tij (namazit) dhe ngrihu për faljen e namazit sunet - rast i dytë për të arritur qetësinë e duhur nga namazi, të cilën mund të na e ofrojë vetëm Zoti. Mos harro, mbaje në mend, sa më shumë të shtohet dashuria ndaj Allahut dhe sa më shumë i afrohesh Atij, aq më shumë fillon zemra të ngjallet me përuarjen e duhur para Tij, koncentrimi në namaz do të shtohet, do të jesh i gatshëm për shijimin e ëmbëlsisë së namazit.

THIRRJE PËR TAKIM - EZANI I NAMAZIT

Ne ende nuk kemi mbaruar. Disa fjalë për ezanin (thirrje për namaz). A e dini se kur fillon namazi? A do të thoni se namazi fillon me “ALLAHU EKBER” (Tekbiri fillestar)? Në fakt, Ai fillon pak më herët. Namazi fillon me ezanin. Profeti, salAllahu alejhi ue selem, tha: “Secili prej jush është në namaz, përderisa ai është duke e pritur atë.” Ezani na lajmëron se duhet të përgatitemi për takimin e radhës me Allahun (në namaz). Ky ezan duhet të na i zgjojë ndjenjat e modestisë dhe të përlësisë, të cilat ndihen kur e përmendim Allahun. Kështu, ti vetëm se je në namaz pasi në mendje e ke atë dhe merresh me të. Gjithashtu, ezani dëbon djallin e mallkuar, sepse me dëgjimin e tij, ai ikën i zemëruar e i tërbuar.

Duke pasur parasysh ikjen e djallit, mundohu ta përmirësosh koncentrimin tënd në namaz, ndihmoje veten për arritjen e nivelit të duhur të modestisë dhe përlësisë për një namaz më të bukur dhe më efektiv. Ezani është rasti yt për shtimin e shpërblimeve të namazit të cilat do t'i mbulonin mangësitë që do të bëheshin gjatë namazit.

Profeti na tregon se muezini (ai i cili e thirr ezanin) i merr edhe shpërblimet e atyre që falen me të pa iu pakësuar atyre. P.sh., nëse 100 njerëz falen me të, ai i merr edhe shpërblimet e këtyre 100 namazeve të tyre. Nëse duam t'i arrijmë shpërblimet e muezinit, ne duhet t'i përsërisim fjalët e tij gjatë thirrjes së ezanit, "Thoni fjalët që i thotë ai, sepse ato "ishin fjalët e Profetit tonë! Paramendoje veten duke i përsëritur fjalët e muezinit në Mekë, ku falen me qindra mijëra njerëz dhe ku një namaz vlen sa 100.000 të tilla.

Paramendoji shpërblimet e tua në një rast të tillë! A e shihni mirësinë dhe bujarinë e Allahut. Një vepër e lehtë për t'u bërë me sa shpërblime na kthehet. Me cilat fjalë fillon ezani: "Allahu Ekber" - Allahu është më i Madhi! Tani më asgjë në këtë jetë nuk është më e rëndësishme sesa Allahu, subhanehu ue teala. Lëri anash biznesin, punën tënde, familjen, lëre gjumin. Allahu është më i Madh se të gjitha këto - është koha e takimit me Të (qëndrimin para Tij). Kjo është arsyeja, pse muezini i përsërit këto fjalë më shumë se një herë (4 herë). A thua vallë pse duhet t'i lëmë të gjitha këto? Përgjigjja gjendet te fjalët "La ilahe ilaAllah" - Nuk ka të adhuruar tjetër me meritë përveç Allahut. Vetëm për ty, o Allah, i lashë të gjitha këto pas shpine. Ose e kundërta, nëse e injorojmë thirrjen dhe jemi neglizhentë ndaj faljes së namazit,

atëherë jemi duke thënë se çdo gjë me të cilën jemi të zënë është më me rëndësi se Ti, o Allah, dhe meriton më shumë përkushtim se Ti (Allahu na ruajttë!). Çfarë vjen pas “La ilahe ilaAllah?” Kur ngrihemi për namaz, kë e marrim për shembull në faljen e tij? Shembull e kemi mënyrën e të falurit të Resulullahut, salAllahu alejhi ue selem, “Faluni ashtu siç më keni parë duke u falur!” Kështu, edhe në ezan themi: “Eshhedu enne Muhameden Resulullah - Dëshmoj se Muhamedi është i dërguari i Tij.” Nga kjo kuptojmë se për t’u pranuar një vepër, duhen përmbushur 2 kritere: Singeriteti me Allahun (La ilahe ilaAllah) dhe përshtatshmëria me sunetin e Resulullahut (Eshhedu enne Muhameden Resulullah).

Kjo rregull bazë është e përmbledhur në ajetin e fundit të sures Kehf: (Kehf: 110) **“Thuaj: Unë jam vetëm njeri, sikurse edhe ju, mua më shpallet se vetëm një Zot është Zoti juaj, e kush është që e shpreson takimin e Zotit të vet, le të bëjë vepër të mirë, e në adhurimin ndaj Zotit të tij të mos e përziejë askë.”**

Ky është nderi që i është bërë Muhamedit, salAllahu alejhi ue selem; nuk ka emër që është ngritur si emri i tij. Myslimanët që jetojnë në çdo pjesë të globit, thirrin ezanin mbi çdo vend ku prekin rrezet e diellit, e me këtë në tërë planetin tonë përmendet

emri i të Dërguarit, salAllahu alejhi ue selem, gjatë 24 orëve, çdo minutë pandërprerë. Andaj, bashkëngjitjuni kampanjës më të madhe të njohur ndonjëherë, përmendjes së emrit Muhamed, salAllahu alejhi ue selem. Përsërite pas muezinit: Pra, çka kërkohet nga ne tani, pasi deklaruam sinqeritet në Allah dhe pasim në sunet? “Hajjale Salah” (eja në namaz). Këtu tani, në vend se t’i përsërisim këto fjalë, ne duhet të themi “La havvle ue la kuvvete ila bilah”. “S’ka ndryshim e as fuqi pa ndihmën e Allahut”. Vetëm Allahu mund të më ndihmojë në bindje ndaj Tij dhe të ma lehtësojë adhurimin që e bëj për Të. Unë nuk mund ta adhuroj Allahun pa ndihmën e Tij. Pra, ezani është i ngjashëm në domethënie si Fatihaja, ku më parë pohojmë se adhurimi i takon vetëm Atij (Ijjake nabudu), e që më pas të kërkojmë ndihmën e Tij, për ta realizuar atë (ueijjake nestein).

Fjalët e ardhshme duhet të inspirojnë tek ne me entuziazëm dhe gëzim të dukshëm! Fjalët e ardhshme na premtojnë sukses – “Hajjalel Felah – Ejani në shpëtim, sukses”. Nëse ky namaz më garanton sukses në punët e kësaj bote dhe në botën e ardhshme, atëherë, si ka mundësi të mos i përgjigjemi? Përsëri, fuqia që gjendet te ne, vjen vetëm prej Allahut, prandaj përsëri themi “La havvle ue la kuvvete ila bilah”. Fjalët me të cilat mbaron ezani janë të njëjta me

ato të fillimit, ku “Allahu Ekber” në fillim të ezanit, ftone për lënien e problemeve të kësaj bote, sepse Allahu është më i Madhi, ndërsa “La ilahe ilaAllah” të fton për fokusim në botën tjetër (ahiret), jeta e vërtetë për të cilën duhet të punohet.

Herën e ardhshme, kur ta dëgjosh ezanin, dëgjoje atë si thirrjen e shumëpritur për takim me më të Dashurin tënd. Dëgjoje atë sikur një fëmijë në terminalin e mbërritjeve në ankth, duke pritur ardhjen e nënës, duke dëgjuar lajmërimin se sapo ka ateruar aeroplani në të cilin gjendet nëna e vet. Ezani gjithashtu ka një shije unike, një ëmbëlsi të veçantë për “secilin që dëshiron të takohet me Allahun, dhe Allahu dëshiron të takohet me të”.

Kjo dëshirë e madhe dhe ky mall për takim me Allahun duhet të na nxitë të ngutemi ta falim namazin pa e vonuar atë nga koha e vet, ashtu siç u ngut Musai, alejhi selam, për tek Allahu: **“E unë u nguta tek Ti, o Zot i im që të jesh i kënaqur ndaj meje.”** (Taha: 84)

Sot, realiteti i hidhur është se ezani për shumicën prej nesh është bërë thjesht një rutinë fjalësh, e cila kalon në sfondin e jetës sonë dinamike dhe me turbullira pa u vënë re. Me kuptimin e vërtetë të fjalëve të ezanit, do ta shohim se ezani mund të na

e ndryshojë botëkuptimin tonë për këtë jetë dhe për ekzistencën tonë në përgjithësi.

PËRGATITU PËR TAKIM

Disa fjalë për abdesin...

Shumica prej nesh marrim abdes thjesht, si një shprehje e përditshme, duke menduar se nuk ka asgjë të veçantë përveç akteve të obligueshme të tij për të hyrë në namaz. Mirëpo, e vërteta është se abdesi ka shumë më tepër rëndësi nga ajo që e mendojmë ne. Ndoshta do të thuash se ne dimë të marrim abdes, e dimë se si ka marrë abdes i Dërguari i Allahut dhe e dimë se nuk duhet harxhuar tepër ujë gjatë abdesit. Çfarë mund të ketë më tepër? A e vërejte se të gjitha të lartpërmendurat kanë të bëjnë me gjymtyrët e jashtme të trupit, duart, gojën, këmbët etj. Mirëpo, ku është zemra? A nuk është zemra vendi i nijetit? Sa e sa veprave të vogla u rritet vlera vetëm për shkak të qëllimit dhe sa e sa veprave të mëdha u ulet vlera për shkak të nijetit.

Kështu, e angazhojmë edhe zemrën, i japim rëndësi më të madhe veprës së caktuar dhe i shtojmë shpërblimet për të vetëm me disa veprime të lehta e të thjeshta. Pra, herën e ardhshme kur të ngrihesh për të marrë abdes për namaze, mos i kryej obligimet si rutinë, por shtoji disa qëllime, që të përfitosh më

shumë sevape: ngrihu me nijetin e bindjes së plotë, me gjithë zemër. Bindju Allahut në përmbushjen e obligimit ndaj Tij, të ajetit 6 në suren Maide: **“O ju që besuat! Kur doni të ngriheni për të falur namazin, lani fytyrat tuaja dhe duart tuaja, deri në bërryla; fërkoni kokat tuaja e këmbët lani deri në dy zogjtë...”**

Ngrihu me qëllimin që ta realizosh abdesin, konfirmo sunetin e të Dërguarit, salAllahu alejhi ue selem. Ngrihu me nijetin e pastrimit nga mëkatet e tua. Abdesi, si obligim para daljes para Allahut (nuk i lejohet askujt të dalë para Allahut, por vetëm duke qenë i pastër, me abdes) të pastron nga jashtë (gjymtyrët) dhe nga brenda (t'i pastron mëkatet). I Dërguari, salAllahu alejhi ue selem, ka thënë: “Secili që merr abdes dhe e përsos atë, i bien mëkatet e tij prej trupit së bashku me rënien e ujit ose me pikën e fundit të ujit.”

Këto mëkate shlyhen në çdo pjesë të trupit, mbi të cilat merret abdes, si mëkatet e bëra nga duart, nga këmbët, të fytyrës (sytë, goja, gjuha). Mundohu të përfytyrosh pastrimin nga mëkatet me rrjedhjen e ujit nëpër gjymtyrët e abdestit. Përfytyroje me zemër të mbushur me shpresë tek Allahu. Pasi të mbarosh me abdesin, thuaje shehadetin:

“Eshhedu en lailahe ilAllah vahdehu la sherike lehu ue eshhedu ene Muhameden abduhu ue resuluhu - Dëshmoj se nuk ka të adhuruar tjetër me meritë përveç Allahut Një, i Vetëm dhe i Pashoq dhe dëshmoj se Muhamedi, salAllahu alejhi ue selem, është rob dhe i Dërguari i Tij.”

Pas kësaj thua:

“Allahume xhalni minetevabine ve xhalni minelmutetahirin - o Zot im, më bëj mua prej atyre që pendohen dhe më bëj prej atyre që pastrohen.”

Me marrjen e abdesit, ti përgatitesh për një takim me Mbretin (Allahun) dhe para çdo takimi të kësaj rëndësie dhe prestigji, duhet ta zbukurosh veten, të paraqitesh sa më bukur! Abdesi të ofron gjithë këtë bukuri, e cila të bën “gati për takim” me Allahun e Madhërishëm. Kjo bukuri e abdesit do të jetë me ty deri në Ditën e Gjykimit. Në një rast, i Dërguari i Allahut tha: “Ah sikur t’i kisha parë vëllezërit e mi...” - Umetin që erdhi pas tij e ata jemi ne. Ai do të na njohë në Ditën e Gjykimit, nga drita që do ta kemi në gjymtyrët e abdesit – në fytyrë, nëpër krah. I Dërguari i Allahut na inkurajon që t’i lajmë krahët mirë gjer mbi bërryla dhe kështu të na bëjnë sa më shumë dritë Ditën e Gjykimit.

Abdesi jo vetëm që na i fshin mëkatet, por edhe na i ngre shkallët. Si mundet kjo? Profeti, salAllahu alejhi ue selem, e pyeti Bilalin, radijAllahu anhu:

“O Bilal, i dëgjova nallet e tua në xhenet, më trego me çka e arrite këtë gradë?” Bilali tha: “O Resulullah, unë sa herë që marr abdes, i fali dy rekate namaz.” Muhamedi, salAllahu alejhi ue selem, i tha:

“Me këtë e arrite shpërblimin e xhenetit, o Bilal!”

Kur të mbarojmë me marrjen e abdesit, e vulosim me shahadet - “Eshhedu en lailahe ilAllah vahdehu la sherike lehu ue eshhedu ene Muhameden abduhu ue resuluhu.” Dhe me këtë na hapen 8 dyert e xhenetit dhe mund të hyjmë në të nga cila derë të dëshirojmë!

NJË PËRMBLEDHJE

U përmend edhe më herët se kur afrohej koha e namazit, Aliu, radijAllahu anhu, dridhej dhe zverdhej në fytyrë dhe thoshte: “Erdhi koha ta mbajmë amanetin, i cili iu afrua qiejve, Tokës dhe maleve e këta refuzuan ta pranojnë, ndërsa unë (njeriu, i pamend) e pranova këtë amanet...” (Duke iu referuar ajetit 33:72). Amaneti është përgjegjësia e vullnetit të lirë, përgjegjësia për të zgjedhur ndërmjet së keqes dhe së mirës.

Ditën e Gjykimit, gjëja e parë për të cilën do të merremi në përgjegjësi është namazi, nëse ai është në rregull (na pranohet), atëherë na pranohen tërë veprat tona të mira, e nëse ai nuk është në rregull, na refuzohen edhe veprat e tjera. Profeti, salAllahu alejhi ue sem, ka thënë: “Kush e lë atë (namazin), ka bërë kufër”.

Nuk është në pyetje vetëm aspekti obligativ i namazit, edhe pse kjo duhet të na detyrojë edhe në sunetin e tij (namazit). Kjo do të ishte një nijet jo i plotë. Të marrim shembull, njerëzit në esencë hanë për të mbetur gjallë! Ditëve të sodit, ngrënia është bërë art i lloj-lloj ushqimeve, me të cilat mundohemi ta

provokojmë syrin, lloje të ndryshme të ushqimeve dhe ëmbëlsirave të këndshme pas tyre. Shijimi i çdo kafshate, arritja e kënaqësisë, kështu duhet të jetë rasti me namazin. Fillo me të nga dashuria për të, dhe mallin për kënaqësinë që e gjen në të.

Parapërgatitu për të. Ashtu siç fillon para ushqimi i mirë dhe i shijshëm para menusë kryesore, filloje edhe përgatitjen për namaz me dëgjimin e ezanit. Mos harro, laji mirë gjymtyrët e trupit, shtoji dritë vetes.

Pyete veten: “Çfarë do të bëj tani? Kë do ta takoj? Dhe mos e mbulo trupin me çfarëdo rrobash të vjetra, por mundohu të dukesh sa më bukur para Mbretit. Çkyçe (fike) celularin, zgjidhe një vend ku do të falesh (të mos ketë zbukurime, që ta tërheqin vëmendjen), drejtohu kah kibla, drejtoji safet nëse je në namaz me xhemat dhe mundohu, që çdoherë të falesh në safin e parë për koncentrim më të mirë.

Ky është namazi, mënyra më e mirë e adhurimit. Veprimi i cili sjell një rehati dhe qetësi të veçantë, shuarje vërtet e etjes shpirtërore. Namazi është dhurata më e mirë e Allahut për ne. Në të gjendet qetësia dhe lumturia, të cilën ne të gjithë jemi duke e kërkuar. Kjo jetë është e mbushur me vështirësi, sprova dhe dhembje. Ne duhet të lirohemi

nga këto dhembje. Ne kemi nevojë të lirohemi nga të gjitha këto, mirëpo ku është liria e vërtetë? Askund përveçse tek Allahu, subhanehu ue teala. Këtë qetësi do ta gjejmë në namaz: **“O ju që keni besuar, kërkoni ndihmë me durim e me të falur, se vërtet Allahu është me durimtarët...”** (Bekare: 153)

T’i rikujtojmë fjalët e Profetit tonë, i cili kur kishte brenga apo ishte i mërzhitur, i thoshte Bilalit: “Thirre ezanin e na qetëso me namaz, o Bilal.” Kjo qetësi dhe kënaqësi e vërtetë nuk ishte e veçantë vetëm për ata që ishin para nesh, përkundrazi edhe ne mund ta arrijmë atë nëse dëshirojmë t’i zbulojmë fshehtësitë e namazit, ashtu siç i zbuluan ata që ishin para nesh.

SIGUROHU PËR PREZENCËN E ZEMRËS:
Zemra jote, patjetër duhet të jetë me ty nëse dëshiron që t’i ndiesh efektet. Kjo nuk është vështirë të arrihet. Të mjaftojnë 10 minuta fokusimi e meditimi në dashurinë tënde që ke ndaj Allahut. Harroje këtë botë për një moment... Pasi i ke 23 apo më tepër orë për këtë botë. Përkushtoja këto 10 minuta vetëm Allahut, qetësisë dhe kënaqësisë që vjen nga shoqërimi me Të.

MEDITO: Rreth fjalëve dhe veprimeve në namaz, duke e ditur se çfarë je duke lexuar dhe çfarë je duke bërë, atëherë ti je i vëmendshëm në të (namaz).

Nëse këto që i thamë na i kërkon Allahu, atëherë duhet ta dimë se këto gjëra janë të arritshme.

A e keni ditur se ju do të shpërbleheni vetëm për ato pjesë të namazit në të cilat jeni të vëmendshëm! Pra, nëse ne mund të qëndrojmë të fokusuar për një film 2 orësh, me siguri se do të mund të qëndrojmë për 10 minuta në namaz. Çdo gjë në botë e adhuron Allahun, gjatë tërë kohës, atëherë pse ne 10 minuta nuk mund ta adhurojmë Allahun?! Vetëm kërko ndihmën e Allahut dhe do të arrish në një pikë ku do të dëshiroje që namazi të mos përfundojë kurrë.

Eja në namaz me ndjenjën e shpresës (rexha'a). Shpresa është ndjenja më e thellë që duhet të jetë e pranishme në namazin tonë. Sa më shumë që e njeh Allahun, aq më shumë zemra jote, do ta ndiejë këtë shpresë, shpresën e mëshirës së Tij. Nënvizojë se "Shpresa" është e ndryshme nga "Dëshira". Shpresës i bashkëngjitet vepra, d.m.th. punon për atë që shpreson. Andaj shpreso në mëshirën e Allahut dhe kërkoje atë me adhurim.

"Më thirrni Mua, Unë ju përgjigjem."

(Gafir: 60)

“Thuj: O robërit e Mi, të cilët e keni ngarkuar me shumë gabime veten tuaj, mos e humbni shpresën ndaj mëshirës së Allahut, pse vërtet Allahu i fal të gjitha mëkatet, Ai është që shumë fal dhe është Mëshirues!” (Zumer: 53)

Përrjetoje Hejbetin e Allahut, që d.m.th. të kesh një sens frike dhe respekti të bashkuar me nderim dhe përkulje, të cilat ndihen kur jemi para Allahut. Një shembull i një elementi të vogël të Hejbetit të Allahut është ndjenja drejt një prindi apo kujdestari. Hejbeti është niveli më i lartë i frikës. Përkujtoji duatë të cilat na i ka mësuar Profeti ynë dhe me të cilat do të na rritet hejbeti: “Nuk ka shpëtim prej Teje, vetëm se te Ti ” dhe “Kërkoj mbrojtje te Ti, prej Teje!” Ka engjëj, të cilët janë në sexhde, që nga dita e krijimit të tyre dhe do të mbesin në këtë gjendje deri në Ditën e Gjykimit, duke thënë: “ I Lartësuar Je, ne nuk të kemi adhuruar ashtu siç të takon Ty!”

Sa më shumë i njeh cilësitë apo atributet e Allahut (i Plotfuqishmi, Mbizotëruesi, Krenari), aq më shumë hejbet do të ndiesh drejt Tij. Çdo gjë është në mbikëqyrje dhe kontroll totale të Tij.

Ç’kemi ne, që të mos i përfillim urdhrat e Tij?
“Ç’është me ju që Allahut nuk i shprehni madhërimin që i takon.”(Nuh: 13)

Allahu na drejtohet neve: **“O njerëz, ju keni nevojë për Allahun e Allahu nuk ka nevojë për ju; Ai është i falënderuari. Po të dojë Ai, juve ju zhdok e sjell krijesë të re.”** (Fatir: 15-16)

I Dërguari e përshkroi hejbetin e Xhibrilit, alejhi selam, që e ndjeu para Allahut natën e Israsë dhe Miraxhit, me fjalët: “Xhibrili ishte sikur një copë rrogozi e vjetër nga frika e Zotit.”

Përfetoje DROJËN dhe TURPIN prej Tij, Ne për çdo ditë bëjmë shumë gabime, ndërsa Ai vazhdon me falje drejt nesh, vazhdon të na mbrojë dhe të na i mbulojë të metat tona. Allahu, subhanehu ue tealà, thotë: **“Është e sigurt se kanë shpëtuar besimtarët; të cilët janë të përlur dhe të kujdesshëm gjatë faljes së namazit.”** (Mu‘minun: 1-2)

Sekretet e lartpërmendura do t’ju ndihmojnë të arrini ndjenjën e “Khushu”-së - ndjenjën e përljes dhe nënshtrimit të plotë, ndjenjë e cila duhet patjetër të arrihet nëse duam të përfitojmë nga namazi dhe të korrim sukses në jetën e kësaj bote dhe të botës tjetër. A e keni vërejtur se ndodh shpesh të na humbë mendja në namaz, mendojmë për gjithçka përveçse për namaz dhe këto mendime të kota na sillen vetëm në namaz dhe jo jashtë tij. Kjo është *khushuja*, të cilën djalli ta vjedh gjatë namazit. Një hajdut vjedhës nuk

do të mundohet të vjedhë në ndonjë pallat mbretëror, sepse e di se ai është i ruajtur mirë, e as në një shtëpi të ndonjë njeriu të varfër, ngase e di se ajo është e zbrazët. Shtëpia të cilën ai mundohet pandërprerë ta plaçkitë është shtëpia e një të pasuri pa rojtar. Kjo shtëpi je ti. Ti je njeriu i pasur, e ke *khushunë* (pasurinë), por nuk i ke rojtarët e atyre që kanë arritur majat e *khushusë* (mbretërit e pallateve). Andaj, shejtani do të mundohet pandërprerë të të hutojë, të ta humbë mendjen dhe të të vjedhë nga namazi yt. Mirëpo, me aplikimin e mësimeve të marra nga këto pjesë, do të fillosh të ndiesh gëzim dhe qetësi për të cilat edhe shërben namazi e me këtë me lehtësi do të kalohen këto pengesa, ndërsa namazit tënd do t'i ngrihet vlëra.

Pyete veten në cilin muaj më së shumti e përjeton “*Khushunë*”? A nuk është muaji i Ramazanit? Në kohën e taravisë, namazit të natës, apo jo? Në cilën pjesë të namazit, më saktësisht? A nuk është kjo gjatë duasë në fund të vitrit - ku secili i ngreh duart për lutje dhe së bashku (me xhemat) përsëritet “*Amini*” pas imamit. A nuk është momenti kur sytë mbushen me lot dhe dënësia dëgjohen nëpër tërë xhaminë. Pse e ndiejnë *khushunë* në këto momente? Çfarë ndryshon në këto pjesë të namazit?

Kjo është kështu, sepse në këto momente ti papritmas ndien, komunikon me dikë. Ti e ndien se po komunikon drejtpërdrejt me Allahun. Andaj, për përjetimin e këtyre momenteve të veçanta dhe arritjen e *khushusë* për çdo namaz (e jo vetëm 1 herë në vit), ti duhet me tërë qenien tënde të ndiesh se je duke i folur Atij, i je drejtuar Atij, duke komunikuar me Të. Shumë njerëz mendojnë se namazi është një monolog dhe kanë harruar se ai, në të vërtetë, është dialog që nga fillimi deri në fund. Andaj, përjetoje këtë dialog me gjithë zemër.

PËRMBAJTJA:

PËRJETONI BUKURINË E NAMAZIT	1
DUA PËR KËRKIMIN E DASHURISË SË ALLAHUT	3
BISMILAH I RRAHMANI RRAHIM	4
BOTËKÛPTIMI ËSHTË ÇELËSI	7
RRETH FJALËVE “ALLAHU EKBER”	11
ESENCA DHE ZEMRA E NAMAZIT.....	17
UDHËTIM JASHTË KUFIJVE TANË	20
NJË TRONDITJE APO DRIDHJE E VOGËL.....	27
“MALIKI-JAUMIDIN – SUNDUESI I DITËS SË GJYKIMIT”	27
ÇELËSI I SHPËTIMIT.....	30
“VETËM TY TË ADHUROJMË DHE VETËM PREJ TEJE NDIHMË KËRKOJMË” ...	30
DUAJA MË E MADHE QË MUND TA KENI BËRË NDONJËHERË	33
“IHDINA-SIRATEL MUSTEKIM – UDHËZONA PËR NË RRUGËN E VËRTETË!” ..	33
PËRFUNDIMI I FATIHASË.....	37
LEXO - RECITO ME ZEMËR.....	41
PARAPËRGATITJE PËR SHTYLLËN MË TË MADHE TË NAMAZIT	48
KU QËNDRON LUMTURIA E VËRTETË	52
THIRRJE PËR TAKIM - EZANI I NAMAZIT	68
PËRGATITU PËR TAKIM	74
NJË PËRMBLEDHJE	78